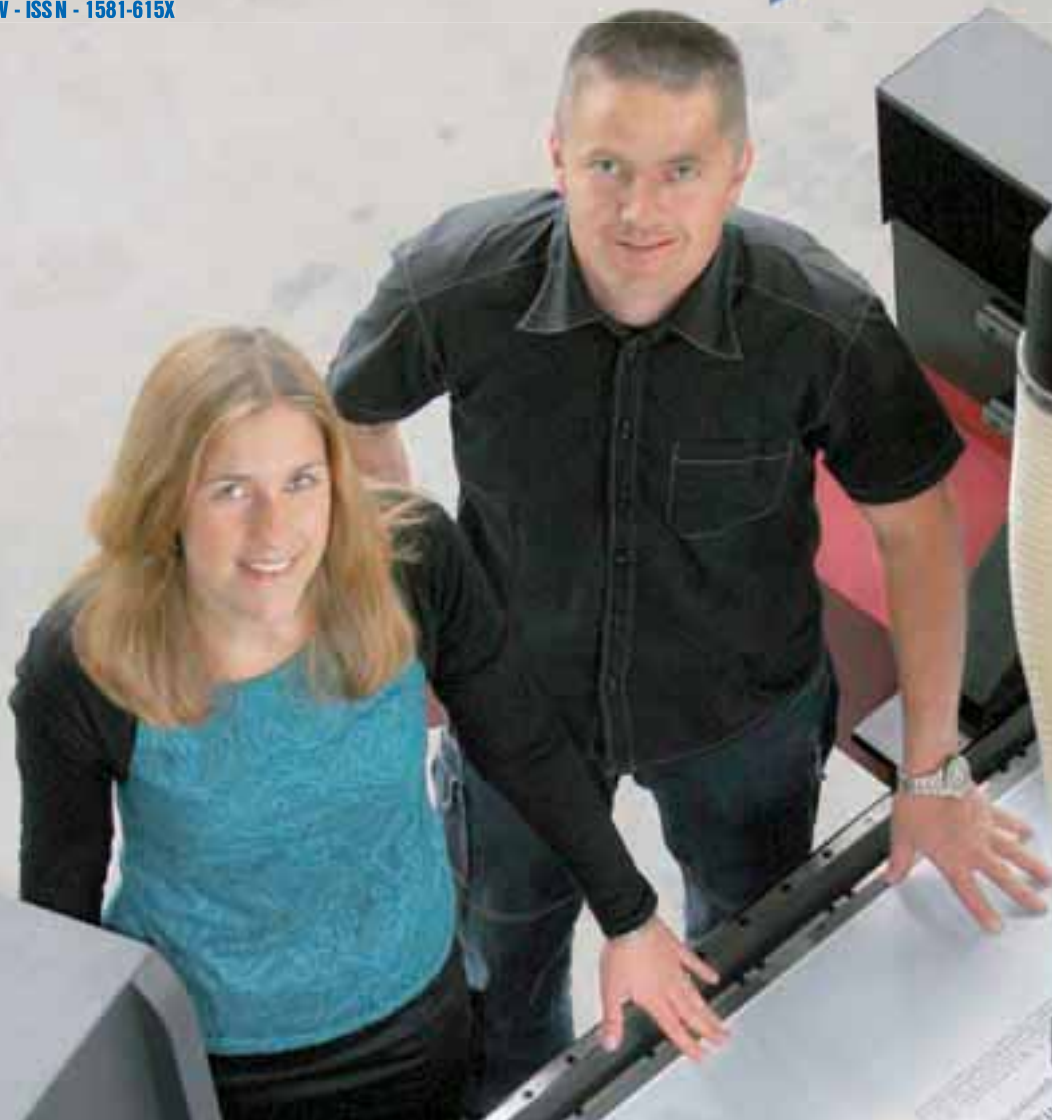

GORENJSKA

Leto: XIV - ISSN - 1581-615X

Maj 2013 • Številka 3

fröling
TOPOTA SELEZA

**ZNIŽAJTE STROŠKE OGREVANJA
S SODOBNIMI FRÖLING KOTLI NA
POLENA, SEKANCE IN PELETE!**
Ob nakupu na voljo
nepovratna sredstva

BIOMASA
fröling

041 383 383 03 838 40 86 info@biomasa.si www.biomasa.si

**SONČNA OČALA TUDI
Z VAŠO DIOPTRIO**

QLANDIA
Kranj in Kamnik
04 234 234 2

Optika Aleksandra
www.optika.si

Za vas beležimo čas

Gorenjski Glas

ZAKLENI CENO ELEKTRIKE

V paketu Zakleni cene! si lahko zagotovite trenutno najnižjo ceno električne energije:

Višja tarifa: 0,06491 €/kWh
Nižja tarifa: 0,03597 €/kWh
Enotna tarifa: 0,05897 €/kWh
Cene ne vključujejo DDV.

Paket Zakleni cene! je paket z vezavo do konca leta 2015. Akcijska ponudba paketa traja do 30. junija 2013 oziroma do odprodaje zalog.

www.eg-prodaja.si | 080 22 04

Samo za odjemalce Elektra Gorenjska Prodaja!

- > 20 € cenejši telefon ob vezavi na paket **Senior ZATE** ali **M ZATE**
- > brezplačna priključnina za nove naročnike
- > 5 € cenejša elektrika

20 €
popusta
pri ceni
telefona

~~30 €~~
10 €*
Nokia C2-02
na paketu **SENIOR ZATE**

~~90 €~~
70 €*
HTC Desire C
na paketu **M ZATE**

1 €
z opcijo
Mini Plus

Akcijsko ponudbo lahko do 30. 6. 2013 ob predložitvi zadnjega računa za električno energijo koristijo vsi novi in po pogojih Predčasnega nakupa telefona obstoječi naročniki Si.mobila, ki so hkrati odjemalci Elektra Gorenjska Prodaja, d.o.o. in ki se z nakupom mobilnega telefona na paketu SENIOR ZATE ali M ZATE vežejo za 24 mesecev. Če je cena telefona na posameznem naročniškem paketu enaka ali nižja od popusta v višini 20 €, se telefon zaračuna po ceni 1 €. Bon za elektriko v vrednosti 5 € ne velja za nakup telefona in ne velja ob morebitnem uveljavljanju ugodnosti iz ostalih Si.mobilovih akcij. Bon za elektriko se bo obračunal na naročnikovem računu za električno energijo za naročnikovo gospodinjstvo v roku dveh mesecev od dneva vezave naročnika na enem od prej omenjenih Si.mobilovih naročniških paketov v skladu s Prodajnimi pogoji Elektra Gorenjska Prodaja, d.o.o., dostopnimi na www.eg-prodaja.si. Akcijska ponudba se izključuje od ostalih Si.mobilovih akcij. Popust in/ali bon ni zamenljiv za gotovino ali kakšno drugo stvar. Več informacij, tudi o pogojih posameznega naročniškega paketa, najdete na Si.mobilovih prodajnih mestih, na www.simobil.si ali 040 40 40 40. Si.mobil d.d., Šmartinska c. 134b, 1000 Ljubljana.

simobil.si

Elektro Gorenjska Prodaja zaklepa cene! do leta 2015

Elektro Gorenjska Prodaja v paketu Zakleni cene! ponuja najnižjo ceno električne energije z vezavo do konca leta 2015.

V paketu Zakleni cene! Elektro Gorenjska Prodaja ponuja trenutno najnižje cene električne energije v Sloveniji z vezavo do konca leta 2015. Gospodinjstva bodo z izbiro paketa Zakleni cene! z vezavo do konca leta 2015 prihranila do 10 odstotkov na računu za električno energijo (odvisno od porabe in načina obračuna).

Ponudba v paketu Zakleni cene! je odjemalcem na voljo do 30. junija 2013 oziroma do odprodaje zalog, cene paketa brez DDV pa znašajo:

0,06491 EUR/kWh za večjo tarifo,
0,03597 EUR/kWh za manjšo tarifo in
0,05897 EUR/kWh za enotno tarifo.

Razmere na veleprodajnih trgih z električno energijo omogočajo ugoden nakup elektrike za 2014 in 2015. Elektro Gorenjska Prodaja z veseljem že sedaj prenaša pozitivne učinke na svoje odjemalce. V prihodnjem letu načrtuje znižanje cen tudi v drugih paketih.

Elektro Gorenjska Prodaja je edini dobavitelj električne energije, ki svoje odjemalce nagraduje za učinkovitejšo rabo električne energije v paketu Porabim, kar rabim. V paketu Reenergija spodbuja rabo obnovljivih virov s kakovostno ponudbo toplotnih črpalk, kot novost pa ta mesec predstavlja tudi ponudbo električnih koles in solarnih kompletov.

Podarimo 5 let GA garancije in bon za brezplačno elektriko

Potrtilo za bon prejmete ob nakupu gospodinjskega aparata v GA trgovini. Bon za brezplačno elektriko lahko koristijo odjemalci Elektra Gorenjska Prodaja v skladu s Prodajnimi pogoji podjetja.

42%
prihranek električne energije**

bon za elektriko
elektro gorenjska prodaja

5 let
100% garancija

Pralni stroj
CANDY EVO1273D3

- Zmogljivost pranja 7 kg
- Ožemanje 1200 vrt/min
- Energijski razred: A+++

redna cena: ~~580,00~~

399,99*

+ bon za elektriko
elektro gorenjska prodaja **30€**

50%
prihranek električne energije**

Sušilni stroj s toplotno črpalko
Electrolux EDH3386PDW

- Nežno sušenje s toplotno črpalko
- Zmogljivost sušenja 8 kg
- Energijski razred: A (A-40%)

redna cena: ~~969,90~~

669,90*

+ bon za elektriko
elektro gorenjska prodaja **40€**

38%
prihranek električne energije**

Hladilnik
Electrolux EN4000AOW

- Energijski razred: A+ (A-20%)
- Prostornina hladilnika 285l
- Prostornina zamrzovalnika 90l
- 3 predali za zamrzovanje

redna cena: ~~679,90*~~

439,99

+ bon za elektriko
elektro gorenjska prodaja **40€**

30€ bon za elektriko
ob nakupu aparata po redni ceni nad 300€.

Bon ne velja za nakup aparata na tem letaku in ne velja za nakup aparata blagovnih znamk Miele in Korting. Bon ne velja ob uveljavljanju drugih popustov v trgovinskih GA.

15€ bon za elektriko
ob nakupu aparata po GA klubski ceni nad 300€.

Bon ne velja za nakup aparata na tem letaku in ne velja za nakup aparata blagovnih znamk Miele in Korting. Bon ne velja ob uveljavljanju drugih popustov v trgovinskih GA.

** Ocene prihranka so narejene na podlagi podatkov Inštituta Jožef Štefan o povprečni starosti aparata in o povprečni porabi električne energije ter energetske nalepke. Več informacij na www.porabimkarabim.si.

GA gospodinjski aparati, d.d.

Telefon: 080 73 36, E-pošta: ga@ga.si

Internet: www.gospodinjski-aparati.si

* Ugodnosti veljajo za izdelke iz oglasa in veljajo za odjemalce Elektra Gorenjska Prodaja ob predložitvi zadnjega računa za električno energijo. Ponudba velja od 20. 5. in do 16. 6. 2013 oz. do odprodaje zalog.

Tako so zapisali ...

Kot Kranjčanko ter etnologinjo in kulturno antropologinjo me je vedno zanimalo preteklo življenje v Kranju. Moj vir podatkov beleženja dogajanja v Kranju iz preteklosti je bil nekoliko drugačen – zapisi novinarjev in drugih avtorjev, ki so kdajkoli pisali v Gorenjskem glasu. Prelistala sem vse številke, izdane v letih od 1948 do 1991. Iskala sem prispevke v zvezi z razvojem in življenjem starega mestnega jedra Kranja. Bilo mi je v užitek in nastalo je diplomsko delo.

Tjaša Obrulek

Na teh straneh povzemam nekaj kratkih utrinkov iz diplomskega dela. Kot dolžnost in zahvalo vsem avtorjem, ki so mi omogočili drugačen vpogled v življenje starega Kranja iz druge polovice 20. stoletja. Odlomki se navezujejo na najbolj izpostavljene in bolj zanimive vsebine, ki sem jih našla v časopisu. Zgodba je precej podobna zgodbi, ki se je spominjam in živim danes. Včasih se sliši zelo domače in blizu.

Blato, slama in prah

»Ulice v mestu, čeprav tlakovane, so polne blata, slame ali prahu, ki bi ga lahko temeljiteje pometli ali izprali vsaj enkrat na mesec. Veliko pa so nesnagi po ulicah krivi tudi meščani sami. Mnogi odlagajo smeti kar na ulice. Tak posebno značilen primer opazujemo že več kot leto dni n. pr. v Prešernovi ulici. Včasih se upravniki nekaterih lokalov ali redki hišni lastniki spozabijo in ukažejo pomesti pločnik pred svojo hišo. To je hvalevredno, vendar nikakor ni prav, če smeti s pločnika enostavno pometemo na cesto, da jih tako vozila vsak dan znova dvigajo v nos in stanovanja meščanov.« Tako so zapisali v Gorenjskem glasu leta 1950. Kranj se je še vedno spopadal s slabo komunalno ureditvijo, reševanjem in razvojem le-te. V očeh prebivalcev in novinarjev je mesto puščalo vtis umazanega in zanemarjenega, kar je klicalo k nujni spremembi. Meščani so tako sami začeli sodelovati pri urejanju mestnega

jedra. Ali so se vključili v Olepševalno turistično društvo Kranj, ki je skrbelo predvsem za lepši videz mesta in razvoj turizma; ali pa so za videz mesta skrbeli tako, da so uredili vrtove, okenske police in na splošno skrbeli za javno snago. Zelo pomembno je bilo urediti mestno jedro za 1. maj in na Dan mladosti. Takole so v Gorenjskem glasu 24. maja leta 1952 zabeležili: »Pojdimo v središče mesta. Veselo nas iznenadijo pleskarski odri ob hišah z lokali. Počasi pa »gvišno« bodo

prenovljena pročelja vseh teh hiš. Kaže, da se »Soboplesku« nikamor ne mudi. Za 1. maj so vsaj glavna vrata povsod očedili in jih namazali z oljem. Kranju v ponos pa nova delikatesna trgovina, urejena v vele-mestnem stilu, ki je bila 22. maja odprta. Gostinske lokale še zmeraj po malem urejajo. Mayrjev vrt je bil 17. maja odprt, pri Petrčku so uredili kuhinjo, z vrtom in stranišči bo pa še precej dela. (Če se ga bodo lotili s kranjsko počasnostjo bo do jeseni morda le uporaben.)«

Oglas za veliko tombolo / Vir: Gorenjski glas, 27. 9. 1952.

Rušenje stavb na Koroški cesti, kjer danes stoji Globus. / Vir: Gorenjski kraji in ljudje V, 1990 (Foto: Tone Marčan).

Glavni dobiček bo Fiat 1100

Poleg »klasičnih« ukrepov, ki naj bi pripomogli k lepšemu videzu mesta in k razvoju turizma (npr. odstranjevanje bodoče žice, pleskanje fasad, ureditev kanalizacije in javne razsvetljave, vzdrževanje sprehajališča ob Kokri, v Savskem drevoredu in v Savskem logu, ureditev kulturnih spomenikov itd.), ne moremo mimo prireditve, ki je v mestno jedro privabljala več tisoč glavo množico. Tombola. Utrinek iz časopisa z dne 26. oktobra leta 1950: »Velika tombola v Kranju – Okrajni odbor ZB za Kranj – okolico je priredil v nedeljo 22. t. m. popoldne na Titovem trgu v Kranju veliko tombolo, katere se je udeležilo nad 10.000 ljudi. Po splošni oceni je prišlo na to prireditev okroglo 6000 ljudi iz našega podeželja in to na kolesih, vozeh, z vlaki in peš. Toliko ljudstva, ki je zavzelo skoraj popolnoma ves Titov trg v Kranju, že zdavnaj ni bilo v mestu. Tudi glavne dobitke: gradbeni material za hišo, 10.000 komadov opeke, 10 kubičnih metrov bukovih drv, samsko spalnico itd., so v glavnem dobili dobitniki izven Kranja.« O tomboli so pisali skoraj vsako leto, zadnjo objavo sem našla v (takrat imenovanem) Glasu Gorenjske iz leta 1960. Odlomek: »Tudi letos se je občinski sindikalni svet odločil, da bo organiziral veliko tombolo, 18. septembra na

Titovem trgu. Tokrat se bo tombola igrala v vrednosti 15 milijonov dinarjev. – Kot so nam povedali, bodo čisti dobiček tombole namenili za odplačilo dolga občinskemu ljudskemu odboru v znesku 37 milijonov dinarjev, ki so jih uporabili pri dokončni gradnji in opremlitvi Delavskega doma. Glavni dobiček bo letos osebni avtomobil znamke Fiat 1100.« Da, dobrodelnost že takrat ni poznala meja. Po letu 1960 je duh te igre počasi zamrl, novinarji so se posvečali drugim temam.

Jeklo in opeka za lepšo prihodnost

Trgovina in obrt sta bili v Kranju vedno pomembni dejavnosti, ki sta se v preteklosti zapisali med zgodbe uspeha. V nasprotju s še eno nujno in marsikje prepoznavno celico vsakega večjega mesta – tržnico. Če se samo na kratko vrnem v leto 1955, ko je bilo navdušenje glede tržnice še sveže: »Velika pridobitev za prebivalce mesta, ki so za nabavo zelenjave navezani zgolj na trg, pa je nov odlok o tržnem redu, ki predvideva v Kranju vsak dan tržni dan; prav posebna pridobitev pa bo pokrita tržnica, katero bodo preuredili v bivših poslovnih prostorih čevljarске zadruga v Kranju. Gostinski obrati in razne menze bodo lahko kupovali zelenjavo na trgu šele po deseti uri, kar bo omogo-

čilo pravočasno preskrbo meščanov. Tudi bosanske preproge bodo odslej Kranjčani kupovali le na tržnici, ker je prodaja po hišah prepovedana.« Danes je nepokrita tržnica še vedno na dvorišču Petrčkove hiše, na mestu nekdanjih gospodarskih poslopij, ki so jih porušili leta 1962. Po toliko letih bi pričakovala, da bi bila kranjska tržnica vsaj ponos mesta.

So se pa uresničile nekatere druge ideje. 60. in 70. leta so bila za današnjo podobo Kranja odločilna. Širjenje mesta izven starega jedra, rušenje starih in gradnja novih objektov so bili v tem obdobju neustavljivi in bliskoviti. Zato ni čudno, da so bile strani Gorenjskega glasa (takrat imenovanega Glas) zapolnjene s tovrstno vsebino. Rdeča nit objav je bil leta 1967 sprejet urbanistični načrt, na podlagi katerega je Kranj, poleg vseh novih stanovanjskih naselij, ki so se širila na obrobju mesta, dobil tudi »novi center«. Vzniknila je ideja o kranjskem »jeklenem« in na drugi strani »opečnatem čudesu«. V naslednjem desetletju sta zrasla dva objekta, danes zapisana v registru nepremične kulturne dediščine. Leta 1970 hotel Creina in leta 1972 veleblagovnica Globus. Porušili so ogromno starih stavb. V načrtih je bilo predvidenih nekaj več objektov (med njimi celo sejemska dvorana), na koncu so na tem območju zgradili zgolj omenjena dva.

Rezanje ovinka pred trgovino Kokra

Hkrati z modernizacijo srednjeveškega Kranja se je bilo nujno soočiti tudi s problematiko parkirnih mest in posodobitvijo prometnega režima. Večnega jabolka spora. In zakaj so si v 70. letih želeli mestno jedro brez pločevine? V Gorenjskem glasu leta 1976 je bilo zabeleženo naslednje: »Kjer že človek gre, se mora izogibati avtomobilom, ki so zatrpali ceste in pločnike. Posebno gosto je bilo pred Delikateso na Maistrovem trgu, ko smo pešci morali hoditi po cesti, ker sta dva kamiona pred trgovino nakladala in razkladala blago (16. marca ob 10. uri dopoldan!). Avtomobilisti, niso imeli kje parkirati, mi pešci pa ne kje iti. Dobro, da ni bil nihče povožen, ko po Prešernovi cesti nihče ne upošteva omejitve hitrosti 30 km/h.«

Po zapisih sodeč sta bila trn v peti promet in izgled glavne ulice skozi mesto: »Zjutraj, ko je največ pešcev na cesti, ti zastavijo pločnike veliki dostavni tovornjaki (Prešernova ulica, Maistrov trg). Ozki ulici, kot sta Tavčarjeva in Tomšičeva, zavzamejo parkirani avtomobili in zapro ulico za ves težji promet, tudi smetarski voz ne more mimo. Sicer pa je hitra vožnja skozi

prometno Prešernovo ulico in rezanje ovinka pred trgovino Kokre – zares izzivajoče. Da o škropljenju pešcev z blatom in brozgo, ne govorimo.« (1975) Promet skozi mesto je nekaterim pomenil lagodnejše in bolj praktično nakupovanje, številnim je grenil življenje, spet tretjim pa omogočal vir preživetja. Leta 1984 je bil sprejet odlok o prepovedi motornih vozil v starem mestnem jedru. Ob tem je A. Žalar v Gorenjskem glasu zapisal: »Stari deli mest so marsikje »umirali« zaradi naraščajočega motornega prometa. Vendar pa zdaj ne bi smeli dopustiti, da bi se »umiranje« nadaljevalo, ker na drugih področjih ne bi nič naredili.« Tem besedam je najbrž takrat prikimal vsak trgovec in si hkrati belil glavo iz strahu pred upadom prometa. Popolne zapore v praksi še dolgo ni bilo, a sčasoma je ta ideja zmagala. Vendar menim, da to ni edini vzrok, da se je staro mestno jedro v 90. letih začelo prazniti. Ker se je že prej.

Staro bo postalo novo

Poleg prometnega kaosa v mestnem jedru so mnogim povzročale preglavice tudi druge nepravilnosti. Še leta 1975 je svoje občutke in nezadovoljstvo ob vi-

dezu starega jedra izrazil avtor, ki je po sledeh Prešerna vodil ogleda za domačine in turiste: »Zatakne se že pri Stari pošti, ki je ni več. Brumni (ali pa nestrpni in nepoučeni) urbanisti so jo že pred leti zbrisali s kranjskih tal. Nekaj pa je le ostalo, seveda po večkrat prezidano, spremenjeno, najčešče pa skaženo – skoro v vseh primerih pa skrajno zanemarjeno. Vedno me je bilo sram, kadar sem kako skupino vodil po Prešernovem Kranju. Hočeš nočeš moramo najprej spešiti po današnji Prešernovi ulici. Brez pločnikov, polno črnega prahu, skoro ves dan zastavljeno z dostavnimi tovornjaki. Resda polno lepih in manj lepih trgovinskih izložb, toda prašnih, zanemarjenih fasad brez cvetja na oknih. Na fasado pritrjena deska s kričečimi črkami vendar vso staro, častljivo fasado kazi – pa bi vendar morala biti najlepša! Hiteli smo, da bi videli manj smeti, manj podrtij, manj zanemarjenosti in manj brezbriznosti.«

Ljudje so se pritoževali nad zanemarjenim kanjonom reke Kokre, ki so ga »krasile« smeti. Grad Khislstein je pošteno načel zob časa, problematično je bilo stanje tudi stanovanjskih hiš. Strah pred odpadnim ometom in opekami ni bil odveč. Tudi to se sliši precej domače?

Promet v Prešernovi ulici / Vir: Glas, 20. 2. 1981.

Grad Khislstein pred obnovo leta 1980 / Vir: Glas, 5. 9.

Potrebno je bilo ukrepati in ustrezno poskrbeti za staro mestno jedro. Pri tem pa ne pozabiti, da gre za prenovno območja zgodovinske in kulturne vrednosti. Pod vodstvom dr. Petra Fistra so študenti arhitekture začeli izvajati obsežno terensko delo. Zbirali so podatke o stavbah starega mesta in na podlagi podatkov pripravili temelje za podrobnejši plan prenove mestnega jedra. Načrt je bil izdelan v letih 1977/78, obnova se je začela po letu 1983, ko je bil sprejet odlok o zazidalnem načrtu revitalizacije starega mestnega jedra Kranja.

Staro mesto z novo vsebino?

Delo študentov je dokumentirano v Gorenjskem glasu iz leta 1977 (odlomek): »Zbiranje podatkov teče s pomočjo posebnih topografskih kartonov. Za vsako hišo opravijo vrsto izmer, likovne in umetnostnozgodovinske ocene, ocenijo tehnično stanje, opišejo lastništvo in uporabo prostorov in nakažejo na možnosti, v kakšne namebene bi se dalo določen prostor ali hišo še uporabljati. Takšna dokumentacija bo zajela celotno staro jedro Kranja in bo sestavni del revitalizacijskega načrta in osnova dokumentacije za vse obnove.«

Leta 1983 je bilo mestno jedro razglašeno za zgodovinski in kulturni spome-

nik. Vse oči so bile usmerjene v center mesta, dela je bilo ogromno. Pričakovanja so bila velika. Takole so zabeležili v Glasu leta 1982: »S postopnim obnavljanjem starega mesta, sredstva se zbirajo pri samoupravni lokalni skupnosti, ne bo Kranj ohranil le pečat, ki ga je mestu dala stoletna zgodovina, pač pa se z obnovo tako stanovanjskega dela v starih hišah in novimi možnostmi za kulturno rekreacijske dejavnosti tako ob gradu Kiesselstein, v kanjonu Kokre, na Pungratu, z obnovo stare obzidne poti in drugimi možnostmi, obeta vrnitev živahnejšega utripa mestnega življenja, med katerega se bodo tudi prebivalci radi priseljevali in ne – kot sedaj – odseljevali.«

Zdi se mi, kot bi brala objavo danes izdane številke časopisa. Očitno se zgodba ponavlja vsakih nekaj let ali pa že petdeset let ostaja isti trend. Morda je čas, da Kranj izstopi iz utečenih okvirjev. Da postane drzen, bolj inovativen in pogumen. Ne samo lep in prenovljen. Vsakih 30 let. V zadnjih desetih letih je bilo zopet ogromno prenov, zgrajena sodobna infrastruktura ali obnovljena stara (grad Khislstein, Gorenjski muzej, Layerjeva hiša, Trije stolpi, Hostel Cukrarna, Mestna knjižnica Kranj itd.). Vendar ne lupina, temveč vsebina bo pokazala, če smo tokrat na pravi poti.

Foto: Tina Dokl

MOJA GORENJSKA JE
PRILOGA ČASOPISA

Gorenjski Glas

Gorenjski glas je osrednji gorenjski časopis, ki pokriva širše območje Gorenjske. Je časopis z bogato tradicijo, saj neprekinjeno izhaja že od leta 1947, njegovi zametki pa segajo v daljne leto 1900. Kot poltednik izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19 tisoč izvodov. Je neodvisen, politično uravnotežen časopis z novicami, predvsem v vseh področij življenja in dela Gorenjcev, pa tudi širše. Pišemo o vsem, kar ljudi zanima, ali kot pravimo: Gorenjski glas za vas beleži čas. V dobrem in slabem. V veselju in žalosti. Za vas sprašujemo, kaj je novega. Zaradi vas zastavljamo tudi neprijetna vprašanja. Morda vas kdaj kaj naučimo. In seveda poskrbimo za sprostitev in zabavo. Samo zaradi vas predemo misli. Naglas.

Časopis dopolnjujemo z brezplačnimi prilogami, kot so Moja Gorenjska, Kranjčanka & Ločanka, ter ob koncu leta z letopisom GORENJSKA - darilom pred božično-novoletnimi prazniki.

Če vas poleg branja Moje Gorenjske zanimajo tudi novice z vse Gorenjske, vas vabimo k naročilu na časopis Gorenjski glas. Kot novemu naročniku vam bomo prve tri mesece časopis prinašali brezplačno (če boste naš naročnik vsaj eno leto) in vas presenetili z darilom ter z drugimi ugodnostmi.

Dobrodošli v družbi naročnikov Gorenjskega glasa.

MOJA GORENJSKA, ISSN 1581-615X, izhaja kot priloga poltednika Gorenjski glas, v nakladi 19.000 izvodov. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj. Odgovorna urednica: Marija Volčjak, uredništvo: Gorenjski glas, vodja oglasnega trženja Mateja Žvižaj. Priprava za tisk Gorenjski glas, d. o. o., Kranj. Tisk: Delo, d. d., Tiskarsko središče. Distribucija: Pošta Slovenije, d. o. o., Maribor. Uredništvo, naročnine, oglasno trženje: Bleiweisova cesta 4, Kranj, telefon: 04/201-42-00, telefaks: 04/201-42-13. E-pošta: info@g-glas.si, mali oglasi: telefon 04/201-42-47. Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek in petek od 7. do 15. ure, sreda od 7. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. MOJA GORENJSKA, številka 3, maj 2013, je priloga 42. številke Gorenjskega glasa, ki je izšla 28. maja 2013.

Očiščenje in pomlajenje

Pomislite: četrto stoletje je že od 31. maja 1988, ko so aretirali Janeza Janšo, in od junija istega leta, ko se je Odbor za varstvo človekovih pravic zavzemal za osvoboditev aretiranih in za spremembe v slovenski družbi. Mi pa se sprašujemo: bo še kdaj pomlad?!

Miha Naglič

Miha Naglič

Maja in junija 1988 se je začela slovenska politična pomlad. V tistih mesecih pred 25 leti se je zgodilo predvsem dvoje. V Unionski dvorani v Ljubljani so 12. maja ustanovili Slovensko kmečko zvezo in hkrati Zvezo slovenske kmečke mladine, 31. maja 1988 pa so aretirali Janeza Janšo. Aretaciji je sledil proces proti četverici JBTZ, ob katerem je na pobudo Igorja Bavčarja nastal Odbor za varstvo človekovih pravic. Z drugimi besedami: slovenska civilna družba je doživela politično prebujenje. Slovenski kmetje in kmečka mladina so bili prvi, ki so si upali ustanoviti svojo politično stranko. V zborovanjih, ki jih je organiziral Odbor, pa smo se zbudili ali vsaj prebujati začeli še mnogi drugi. Res, bila je pomlad, kdo bi jo pozabil!

Četrto stoletje pozneje ni vzdušje v slovenski družbi prav nič pomladno. Depresivno je kot v kaki pozni jeseni. Degradacija političnega procesa, ki se je takrat začel, se kaže tudi v usodi glavnih akterjev: JJ je osumljen koruptivnih dejanj, Igor Bavčar je uničil podjetje Istrabenz, nekdanji ponos primorskega gospodarstva, in se uvrstil med gospodarske kriminalce. Vse mine. Edino Ivan Oman, ki bi mu lahko rekli ata slovenske pomladi, se še vedno pokončno drži in se včasih tudi oglasi, z besedami, s katerimi se zmeraj ne strinjamo, so pa možate. Usoda Janše in Bavčarja je pomenljiva: nista samo akterja, ampak tudi žrtvi zgodovinskega dogajanja. Me prav zanima, kako to doživljata sama. Ena od možnih razlag njunih usod je

ta, ki sledi. Stane Kavčič je pred smrtjo zaupal svojemu prijatelju Niku Kavčiču svoje zapiske. Loški Kavčič je v svoji politični bistrosti uvidel, da gre v besedilih njegovega vrhniškega sopriimenjaka za politično oporoko, ki bi lahko močno vplivala na prihodnje dogajanje; seveda jo je moral najprej spraviti med ljudi, kar pred 1988 še ni bilo tako enostavno. Izbral je prav zgoraj imenovana nadobudna mladeniča in tako je v začetku leta 1988 v njenem uredništvu izšla knjiga Dnevnik in spomini. Knjigo sta nato promovirala po vsej Sloveniji, uprizorila sta prav politično turnejo in dražila tedanjo oblast, zlasti starokomuniste. Aretacijo JJ kaže razumeti v tem kontekstu: da je šlo sprva zgolj za partijsko maščevanje, za obračun z nekdanjim članom, ki je veliko obetal, nato pa odpadel od partijske linije. Tisto, kar je glavno, ni sama aretacija Janše in tovarišev. Bistvo je v tem, kar je sledilo, v odzivu slovenske civilne družbe, ki je v Odboru pokazala svojo zrelost. Ne, ne boste nas kar tako zapirali! Zahtevamo osvoboditev zaprtih in družbene spremembe. Delovanje odbora je bilo prelomno v dogajanju, ki je doživelo svoj vrh v osamosvojitvi Slovenije spomladi 1991.

Četrto stoletje pozneje razočarani ugotavljamo, da je tisto, kar se je začelo pred četrto stoletje, hudo razvrednoteno. Potrebujemo nekaj takega, kar je Ivan Cankar imenoval Očiščenje in pomlajenje. Tak je naslov njegovega zadnjega predavanja, ki ga je imel 20. aprila 1918 v Delavskem domu v Trstu. Takrat in 70 let pozneje je bil za narod prelomen čas. »Ker narod potrebuje v teh težkih časih

vse svoje sile, kliče vse in vsakogar! Če kdaj, v teh časih je potreba, da si zvesto pogledamo iz obraza v obraz, da si sežemo v roke, se strnemo v eno vrsto. – Strahopetec je, kdor zdaj trepeče, da bi se mu ob takem zblizanju morda ne odkrhnila ta ali ona mrvica njegovih strankarskih načel ali njegovega svetovnega naziranja.« Tako je govoril pisatelj tistega pomladnega dne. Pa se vprašajmo, ali smo v naših dneh zmožni česa takega? Si pogledati iz oči v oči, si seči v roke, se strniti v eno vrsto? Ne, po mojem ne. V letih 1918 in 1988 je šlo za preživetje naroda, za biti ali ne biti. Zdaj očitno ne čutimo tako. Nacija je ogrožena v svoji ekonomski, politični in moralni substanci. A državljane bolj zanima, kako bo preživel vsak od nas, bo še imel delo in plačo, bo preživelo njegovo podjetje. Vsakega torej zanima predvsem njegova lastna usoda, bolj kot naša skupnostna. Ni še tako hudo, da bi si pogledali iz oči v oči, si segli v roke, se strnili v eno vrsto in se v skupnem naporu očistili in pomladili. Manjši del državljanov si sicer prizadeva za nekaj takega v vrsti protestov, poimenovanih »vseslovenska ljudska vstaja«. Večji del naroda pa čaka, kaj bo in svojo usodo prepušča ustavnim institucijam. Je naša usoda sploh še v naših rokah?

Janša go home!

Ljubljana, 25. januar – Nepregledna množica ljudi se je zbrala na Trgu svobode, da bi izrazila solidarnost s pripravi tretnje Janine. Tudi na in Borbenecem. V programu je nastopila vrsta kulturnih ustanov, govorniki pa so Igor Ravbar, predsednik Odbora, Vasa Anderlič, predsednik BK ZSMS in Gorazd Drevenšek, predsednik UK ZSMS Ljubljana.

»Vse tako domov zame hiše v letih, prva za tega pred pravno izpovedo je deklarirala miha odličnost slovenske pravosti v strahotno per sodobnosti razsvetlo demokratije. Mladina, ki se je za nekaterih nemalo prišla Janševih vrstovostnosti, pa prišla na nekaj (polna oboroženo v prepričanju o slovenski državnosti), ki vključuje tudi slove v izsvet v oseno, kar se dogaja v prvi trguje.

»Vsi govorniki s strogimi in kulturno razsvetlo so izsvetlo po svetu pravičasti. Odborje se bo jazni nekaterih, da se bo na nekaj sporevni v vse kaj drugoja, kar je bilo izsvetlo nekaterih. Mladina so zastavljena tako iz svobode hiše kar močih v pravih življenjskih letih, je kardinalna skladiti, splošnosta in na druge način izsvetlo svoje strahotno v pravičasti. Odborje pripravilo nekateri metode in izsvetlo metode solidarnosti v pripravi trguje in, kar samo praviča v Slovenija, tudi v Timoneh Borbenecem.

Simbolika je verjetno iz tega komunistarja druzaj pomena.

Prevalokotnega odločenosti je bilo tudi spazih v gostitelj »prijetno« mehan, osorno, pasko...

Mnoštvo na zadnjega kotička zapeljivo Trg svobode je delovno razsvetlo ob posnetem juna izsvetlo stiski.

Prišla je stara in mlada, stari s skrbnost in stari brez spih, vse pa so si bili svobodni slovenski pravični svobodni in sodobni razsvetlo demokratije.

- S transparentov:**
- Janša go home!
 - Ljubljana je stara, izsvetlo stiski in solidarnosti
 - za Trava, Dreviša in Janina
 - 1035,
 - za slovenske pravosti
 - slovenski in demokratije

Iz govora Igorja Bavčarja:

»Z grozo upravičeno, da v državi, ki se dviga in po svetu praviča o svoji solidarnosti demokratije in tako rekoč na grobo 21. svetovja oblozajo dolžne v kazenski zakonodaji, ki izsvetlo, ki jih svobodno pravičasti postopek, samostojno ustvarjena varnost svobodnih temeljih slovenskih in druzaj...

Iz govora Gorazda Drevenška:

»naše država nastaja in se državnost v razsvetlo
 - na nos na bili vsi trije nagradjeni, ne avtoritarni
 - najbica naj se delovno podvabi svobodni občinstvo
 - od skupajne solidarnosti, da svetovni življenje levo svobodni
 - kaj se država sploh in pomenja svojih ljudem

Iz govora Toneta Anderliča:

»Pravični svet, da izsvetlo bili svet izsvetlo v stoji pravični državnost, mladi samo za to iz svobodni razsvetlo, tako razsvetlo korpiti avtoritarni kazenski zakonodaji, mnoga ljudi pa in vsa in solidarnosti svetovni. To svobodno nos svobodno svobodno v pravičasti da tako solidarnosti pravičasti, da tako pa svobodno bili svobodni delovno pod svobodni in svobodni svobodni.

Zil okrednosti, ki so bili pripravljene in svobodno se bili svetovni svobodno v državi pravičasti svobodni.

Pred 25 leti in danes
Foto: T. K.

Mojstri za bolj zahtevne objekte

Podjetje OBLAK ALU, ki ga vodi Branko Oblak skupaj s svojo ženo Vesno, sodi med manjša družinska podjetja, a tudi bolj uspešna, saj so po STEKLARSTVU in ALUMINIJASTEM STAVBNEM POHIŠTVU ter izredni prilagodljivosti končnim kupcem znani po vsej Sloveniji, pa tudi onstran meje.

Podjetje Oblak ALU ima svoj sedež v Podborštu v občini Komenda, njegovi začetki pa segajo trideset let nazaj, ko se je oče sedanjega lastnika podjetja Drago Oblak na podlagi dolgoletnih izkušenj, ki jih je nabral v podjetju Alpem, odločil za samostojno podjetniško pot pri montaži aluminijastih izdelkov.

Nekaj let kasneje je njegov sin Branko na lastno pobudo s svojo podjetniško žilico podjetju priključil še proizvodnjo

aluminijastih izdelkov, kar je vodilo do širjenja, prestrukturiranja in zaposlitve novih delavcev. Hitro so postali konkurenčni že uveljavljenim podjetjem, saj so naročniki na tržišču prepoznali njihovo visoko kakovost dela in izdelkov ter prilagodljivost strankam oziroma končnim kupcem. Podjetje Oblak ALU je leta 2003 svojo dejavnost še razširilo, saj so na območju nekdanjega obrtnega podjetja Kranj kupili steklarsko dejavnost skupaj

z delavci in tako nadaljujejo dolgoletno tradicijo v steklarski dejavnosti skupaj z izkušenimi steklarskimi mojstri. Nova prelomnica v zgodovini podjetja je bilo leto 2010, ko so steklarsko delavnico iz Kranja in delavnico za aluminij iz Komende preselili in združili v eno poslovno enoto na Savski loki v Kranju, kjer so zgradili povsem novo delavnico na 1700 kvadratnih metrih delovne površine. Sedež podjetja je ostal v Podborštu v komendski občini.

Podjetje Oblak ALU sodi med mala družinska podjetja, vodi pa ga direktor Branko Oblak s pomočjo žene Vesne. / Foto: Tina Dokl

Danes podjetje zaposluje deset delavcev in deluje na območju celotne Slovenije, dela pa izvaja tudi po Evropi – v Avstriji, Nemčiji, Švici, Angliji, Rusiji, na Irskem, Nizozemskem, Hrvaškem ... »Znani smo po svojih steklarskih delih, kamor sodijo stekleni nadstreški in fasade, razna popravila, izdelava tuš kabin, kuhinjskih oblog, ograj, zasteklitev balkonov, vitrin in obnov objektov. Izvajamo tudi okvirjanje slik in ogledal, peskanje in vse drugo, kar sodi v steklarsko dejavnost. Obsežna je tudi naša dejavnost s področja aluminija, ki obsega varjenje aluminija, krivljenje pločevine, izdelavo vseh obešenih strukturnih fasad iz kompozitnih plošč, steklenih in alu coubond plošč tudi na velikih, obsežnih in tehnično zelo zahtevnih objektih, kar smo izvajali za veliko znanih podjetij po Sloveniji in tujini. Izdelujemo tudi zimske vrtove, razne nadstreške, predelne stene, vhodna in notranja vrata, okna iz aluminija, protipožarne stene, vrata in druge protipožarne zasteklitve, pohodna stekla ...«

našeje direktor podjetja Branko Oblak, njegova žena Vesna pa doda: »Delamo stvari, ki si jih drugi ne upajo lotiti, kakšne velike steklene fasade in bolj zahtevne objekte – po tem nas zdaj že poznajo. Nenehno se je treba učiti, a praksa je tista, ki v našem poslu res šteje.«

Na dolgem seznamu stavb, na katerih so s svojimi izdelki in delom pustili velik pečat, najdemo tudi številne javne zgradbe

na Gorenjskem: Dom starejših občanov v Srednji vasi pri Bohinju, Dom dr. Janka Benedika v Radovljici, Čebelarški center Radovljica, Zdravstveni dom Kropa, Gorenjski tisk Kranj, Pošta Radovljica, Psihatrična bolnišnica Begunje, Občina Gorje in Pošta Gorje, Čistilna naprava Zarica Kranj, Komunala Kranj, Vrtec Murenčki in osnovna šola ter gasilski dom v Cerkljah, stavba podružnične osnovne šole v Zalogu, Petrovčeva domačija v Cerkljah, Sokolski dom Škofja Loka, Zadruga Poljane pri Škofji Loki, Čistilna naprava Tržič, telovadnice v Žabnici, Besnici in Goričah, Bolnišnica Golnik, Vrtec Mengeš, Hotel Lek Kranjska Gora in številne druge.

Zaradi propada velikih gradbenih podjetij, s katerimi so sodelovali pred gospodarsko in finančno krizo, je tudi podjetje Oblak ALU utrpelo veliko škodo, a se jim je kljub težkim gospodarskim razmeram uspelo na trgu obdržati, celo več – podjetje se še naprej razvija. »Želimo si, da bi ostalo vsaj tako, kot je, želimo biti majhni in zato prilagodljivi in kakovostni. Plačilna disciplina je pri nas še vedno zelo slaba, zato smo previdni, a kljub temu že načrtujemo nakupe novih strojev, saj nameravamo tehnološko še bolj opremiti naš steklarski del,« še povesta zakonca Oblak in za konec dodata, da bodo – da kovačeva kobilica ne bo bosa – še letos naredili fasado domačega proizvodnega obrata in uredili prodajni salon steklenih izdelkov.

OBLAK ALU d.o.o.

**STEKLARSTVO IN
IZDELAVA ALU STAVBNEGA POHIŠTVA**

Podboršt pri Komendi 7B, KOMENDA

POSLOVNA ENOTA Kranj: NOVA LOKACIJA, Savska Loka 8, KRANJ, Tel.: 04 204 12 93

GSM: 041 343 020, 041 734 720 - alu, 041 721 617 - steklo, komerciala

www.oblak-alu.si info@oblak-alu.si

Komenda – najmlajši občani z eno največjih poslovnih con

Občina Komenda, ki je pred nekaj dnevi praznovala štirinajsti občinski praznik in prav toliko let, odkar so se odcepili od nekdanje skupne občine Kamnik, je zadnja leta postala znana po svoji poslovni coni in hitrem napredku, malokdo pa ve, da v občini z nekaj manj kot šest tisoč prebivalci deluje kar šestdeset različnih društev in da je po številu rojstev Komenda najmlajša občina v Sloveniji.

Jasna Paladin

Občina Komenda je mlada in majhna občina, ki pa ima obiskovalcem in podjetnikom pokazati prav toliko kot velike. Na potepu po petnajstih naseljih, kolikor jih je danes združenih v občino,

si obiskovalec z lokalnim turističnim vodnikom lahko ogleda baročno cerkev sv. Petra iz leta 1729 in enega najlepših lesenih baročnih oltarjev na Slovenskem, kamnite rimske nagrobnike z upodobljenima delfinoma na cerkvenem trgu v Komendi, različne ostanke rimske ceste,

imenovane Stara cesta, in dele rimskih naselbin, relikvije rimskega vojščaka, Plečnikov spomenik žrtvam prve svetovne vojne in starodavno Šmidovo graščino iz leta 1499, v kateri so imeli sedež nekdanji malteški vitezi, ki so kraju po svoji posesti – komendi – tudi dali ime.

Gašperlin
vrtni center

- rože za gredice
- rože za parke
 - rože za balkone
- rože za okna
 - rože za obešanke
- rože za vsakogar
 - in vse za rože

Hiša lepih rož
Delovni čas:
• delavniki 8:00 - 19:00
• sobota 8:00 - 17:00

QR code:

www.gasperlin.si

Ponosni na dediščino Petra Pavla Glavarja

Cerkveni trg v Komendi krasi doprski kip Petra Pavla Glavarja (1721–1784), najbolj znamenitega Komendčana in enega najpomembnejših Slovencev 18. stoletja, ki stoji pod mogočno Glavarjevo lipo. Glavar je bil župnik, gospodarstvenik in mecen, znan po svoji delavnosti, naprednosti in izobraženosti. V Komendi je skrbel za versko vzgojo svojih vernikov, kmete je učil boljšega kmetovanja in gospodarjenja, bil pa je tudi eden od najbolj naprednih čebelarjev pri nas. Komendi pa je zapustil še nekaj, kar jim danes zavidajo številna mesta po Evropi – neprecenljivo knjižnico, ki je še danes prav takšna, kakršno je zapustil pred 250 leti. Knjižnica je v mogočni benefijski hiši v središču Komende, ki jo je Peter Pavel Glavar za komendske duhovnike dal sezidati leta 1750. V njej je ohranjenih 2000 knjig z najrazličnejših področij znanosti in umetnosti. Le nekaj korakov stran stojita tudi Glavarjev čebelnjak in nekdanja Glavarje-

va bolnišnica, kjer so danes društveni in občinski prostori ter stalna razstava kartografa Ivana Selana iz Suhadol. Kot sporočajo člani Turističnega društva Komenda, si v občini lahko ogledate še hipodrom, kjer potekajo kasaške dirke in dobro obiskani kmetijski sejmi, obiščete lahko čebelarja Milana Starovasnika z Gore in lončarja Franca Kremžarja z Gmajnice ter Milana Štebeta s Podboršta, pa zasebni Lončarjev muzej na Podborštu, nekdanjo partizansko bolnišnico dr. Tineta Zajca, kriški bajer, obnovljeno Koželjevo domačijo na Gori in še mnogo drugega. »Kulturna dediščina v naši občini je res bogata in turistom imamo marsikaj pokazati. Trudimo se, da bi v občini imeli svoje lokalne vodnike z licencami, da bi tudi lokalna skupnost imela kaj od tega. Vse, ki si želijo občino ogledati, vabimo, da se obrnejo na naše društvo, nedavno pa smo skupaj z občino posneli tudi promocijski film o občini Komenda, kjer so vse turistične znamenitosti zbrane na enem mestu,«

nam je povedal Vid Koritnik, predsednik Turističnega društva Komenda, ki ima svoje prostore v Koželjevi domačiji na Gori. Kako pa je v občini poskrbljeno za prenočevanje turistov in gostinsko ponudbo? »Sob za turiste v občini žal ni in to je še vedno težava, ki upočasnjuje razvoj turizma. Imamo pa zato nekaj zelo dobrih gostiln, tudi planinski dom in picerijo, ter vrsto prireditev, ki privabljajo obiskovalce od blizu in daleč. Pogoji za turizem so idealni, če pa jih bomo želeli v celoti izkoristiti, se bomo morali med seboj še bolj povezati,« še dodaja Koritnik.

Krona uspešnega dela: poslovna cona

Zdi se, da so idealni tudi pogoji za podjetništvo, vsaj od kar je občina zgradila več kot devetdeset hektarov veliko Poslovno cono Komenda, ki se uvršča med tri največje poslovne cone v Sloveniji. »Krona zaupanja in vsega našega skupnega dela v samostojni občini Komenda je bila izgradnja poslovne cone.

Poslovna cona Komenda sodi med najlepše tri največje poslovne cone v Sloveniji.

ROŽCE

SLOGA
Krajinsko gozdarstvo d.o.o.

KVC KRANJ, Šuceva 27 in KVC NAKLO
www.sloga.si

Foto: Conrad Kavčič

Foto: Gorazd Kavčič

Baročna cerkev sv. Petra iz leta 1729 ima enega najlepših lesenih baročnih oltarjev na Slovenskem.

Foto: Gorazd Kavčič

Komendski hipodrom, na katerem potekajo kasaške dirke, dvakrat na leto pa tu pripravijo tudi kmetijski sejem.

Foto: Gorazd Kavčič

V nekdanji Glavarjevi bolnišnici v središču Komende so danes prostori za društva.

cone. Danes vidimo, da se podobnega projekta ni lotila nobena od občin v Sloveniji. To je nedvoumno tudi zgodba, ki je in ki bo zaznamovala občino za vse večne čase, pa kakršna koli prihodnost jo že čaka. Res je, da se danes v recesiji ne nam ne drugim občinam ne piše najbolje, a za dežjem vedno posije sonce in prepričan sem, da bo tudi tokrat tako,« je optimističen župan Tomaž Drolec. V prvem delu poslovne cone že deluje več kot dvajset podjetij, prav toliko tudi že v drugem delu. Skupaj je ali pa še bo v vseh teh podjetjih delo našlo okoli petsto ljudi, kar je za občino, kakršna je Komenda, velika številka. Poleg Poslovne cone Komenda ima občina še eno manjšo poslovno cono, in sicer Poslovno cono Potok, kjer deluje več kot deset podjetij.

Največji potencial so ljudje

A občina niso le podjetja, proračun in številke, pač pa predvsem ljudje. Občina Komenda je že nekaj let v slovenskem vrhu po številu rojstev na tisoč prebivalcev, zaradi česar se ponaša tudi z nazivom najmlajša slovenska občina.

V občini deluje več kot šestdeset klubov in društev – Čebelarstvo društvo Peter Pavel Glavar, planinsko društvo, gasilska društva, Društvo narodnih noš na Komendskem, društvo upokojencev, Konjeniški klub Komenda, krajevni odbori Rdečega križa, kulturno društvo, lovska družina, Ustanova Petra Pavla Glavarja, Slovenska malteška bolniška pomoč, Društvo Stari traktor Moste, smučarski, košarkarski, kolesarski, karate, teniški, hokejski, namiznoteniški in nogometni klub, šahovski in orientacijski klub ter še mnogi drugi.

Kot je župan Tomaž Drolec nagovoril občane ob letošnjem občinskem prazniku, so v občini zaradi številnih in hitrih uspehov številni izgubili stik z realnostjo, a razlogov za nezadovoljstvo kljub krizi danes ne bi smelo biti. »Pomislimo, kaj lahko sami naredimo za občino, da nam bo čim prej spet tako, kot nam je že bilo,« poziva župan.

Foto: Gorazd Kavčič

V Komendo se je v zadnjih letih priselilo veliko mladih družin, kar je starostno strukturo občanov precej pomladilo.

Foto: Matjaž Zorman

Med komendskimi društvi in klubi je več takih, ki posegajo v sam državni vrh – tudi članice Twirling mažoretnega društva Komenda.

EKO PRIPRAVKI

SLOGA

Ekološki pripravki za vašo kmetijo

KVC KRANJ, Šuceva 27 in KVC NAKLO
www.sloga.si

Skrivnosti slike brezjanske Marije Pomagaj

Njen avtor je kranjski slikar Leopold Layer, ni pa trdnega dokaza, kdaj in kako je nastala: ali v francoski ječi leta 1814 ali že prej.

Najbolj znana sveta podoba na Slovenskem, Layerjeva upodobitev Marije Pomagaj na Brezjah

Kapelica Marije Pomagaj na Brezjah z Layerjevo sliko je osrednja točka brezjanskega božjepotnega središča. Prvega septembra leta 1907 je ljubljanski škof Anton Bonaventura Jeglič okronal Marijino in Jezusovo podobo. Slika Marije pomagaj je v dvesto letih le redko zapustila Brezje. Leta 1935 so jo nesli na evharistični kongres v Ljubljano, na varnem pa je bila tudi med drugo svetovno vojno. Leta 1947 so jo znova postavili v kapelo. Leta 2010 je bila na častnem mestu na evharističnem kongresu v Celju. Pred sliko Marije Pomagaj pa je 17. maja leta 1996 molil tedanji papež Janez Pavel II. med svojim prvim obiskom Slovenije.

Leta 1800 se je po zaslugi tedanjega župnika v Mošnjah Urbana Ažbeta začela zgodba o Mariji Pomagaj na Brezjah. Pri obnovi cerkve sv. Vida, ki je še sedaj zavetnik brezjanske bazilike in ne Marija, kot bi pričakovali, ji je na desni strani prizidal okrog deset kvadratnih metrov veliko kapelo Matere Božje, ki jo je poimenoval Pomoč kristjanov, kasneje pa so ji ljudje začeli praviti Kapela Marije Pomočnice ali Kapela Marije Pomagaj. Župnik Ažbe, ki je bil po naravi velik častilec Marije, je želel postaviti v novo kapelo Marijino podobo. Naročil jo je pri kranjskem slikarju Leopoldu Layerju, ki je pred tem v letih 1794–1798,

ko so obnavljali cerkev, za glavno oltarno sliko že naslikal svetega Vida.

Slikar v okovih

Z Ažbetovim naročilom Marijine sveste podobe se začenjata zgodba oziroma skrivnost nastajanja danes najbolj čaščne Marijine podobe med Slovenci, Marije Pomagaj z Brezij. Prva domneva o njenem nastanku, ki je postala že skoraj legenda, sega v leto 1810, v čas najdaljše francoske okupacije naših krajev. Leopoldu Layerju, ki je leta 1808 po smrti očeta Marka prevzel vodenje slikarske delavnice, so začela usihati naročila. Z bratom Valentinom (drugi Leopoldov brat je bil Anton – op. p.) sta kot mojstra perorisbe začela ponarejati avstrijske bankovce za 10 in 50 goldinarjev, ki so bili v začetku francoske okupacije (ta je trajala do leta 1813) še veljavni. Neka someščanka, ki je bila pogosto v Layerjevi hiši, je to povedala svojemu znancu, ki je imel Layerjeve na piki, ta pa ju je naznanil francoskim oblastem in za ponarejevalca zahteval strogo kazen. Za ovaduštvo naj bi bil nagrajen z 10.000 goldinarji. Brata Leopold in Valentin Layer sta morala v ječo, v kateri je Valentin umrl, Leopolda pa so presenetljivo kmalu, že konec istega leta spustili na prostost. V ječi naj bi se Leopold zaobljubil, da bo za Brezje narisal Marijino sliko, če bo preživel francoski zapor. Bratova smrt ga je namreč zelo prizadela. Marijino podobo naj bi začel slikati že v ječi, kar naj bi dokazovala tudi njegova freska v Marijini kapeli na Brezjah, na kateri je med množico revnih in betežnih upodobil tudi sebe, vklenjenega v verige. Druga zgodba pa pravi, da naj

Leta 1800 zgrajena in leta 1814 poslikana kapela Marije Pomagaj ob baziliki. Ta je posvečena sv. Vidu, čeprav so bile v zgodovini zahteve, da bi bila njena zavetnica Marija. Sv. Vid je zavetnik najstarejših cerkva na Slovenskem, zato zgodovinarji sklepajo, da naj bi bila prva cerkev na Brezjah zgrajena še pred 14. stoletjem.

Slika brezjanske Marije je le redko zapustila Brezje. Nazadnje leta 2010, ko je bil v Celju evharistični kongres. Fotografija je z njene vrnitve na Brezje.

bi Layer Marijino podobo narisal že v začetku 19. stoletja. Ko je v zaporu slišal, kako množično in spoštljivo in upajoče pred njo molijo ljudje, se je odločil, da bo, če bo prišel živ iz ječe, poslikal kapelo. Tej razlagi pritrjuje tudi del zgodovinske stroke, je v svojem članku v Brezjanskem zborniku iz leta 2000 napisal umetnostni zgodovinar Damir Globočnik.

Obletnica poslikave kapele

Kakorkoli je že nastala sveta podoba Marije Pomagaj, je Leopold Layer leta 1814 poslikal kapelo Marije Pomagaj, v katero so takrat postavili meter visoko in 80 centimetrov široko sliko Marije z Brezij. Da je Layer tega leta poslikal kapelo, potrjuje napis na njenem loku: »Leopoldus Layer pinxit anno 1814 ex Voto«. Prav tako je dokazano, da se je kranjski umetnik pri slikanju Marijine podobe zgledoval po Marijini sliki v stolni cerkvi v Innsbrucku, ki jo je nemški slikar Lucas Cranach starejši naslikal leta 1517 v Wittenbergu, leta 1650 pa so jo postavili v stolnico v Innsbrucku. Ker Leopold Layer ni bil nikdar v glavnem tirolskem mestu, domnevajo, da je slikal na osnovi podobice, ki naj bi mu jo iz Innsbrucka prinesel mošenjski župnik Urban Ažbe. Sodbe o kakovosti izvornika in kopije so različne. Cerkveni zgodovinar Metod Benedik, rojak iz Stražišča pri Kranju, pa je o brezjanski sliki Marije Pomagaj zapisal: »Nekako poslovenjena je. Usodno

prepojena z barvami časa in prostora, v katerem je nastala.«

Prihodnje leto bo od poslikave kapele in postavitve Layerjeve slike v Marijino kapelo na Brezjah minilo 200 let. To bo pomembna obletnica, saj so Brezje zaradi podobe Marije Pomagaj krona slovenskih božjih poti in kraj, kjer iščejo svoj mir in srečo številni ljudje.

SADIKE

SLOGA

KVC KRANJ, Šuceva 27 in KVC NAKLO
www.sloga.si

Stanko Klinar

Ob njegovi osemdesetletnici

Milan Dolgan

Prijatelji in znanci Stanka Klinarja smo se 18. aprila zbrali okrog jubilaranta, v knjigarni Mohorjeve družbe v Nazorjevi ulici v Ljubljani, kamor je knjigarnar Jernej Terseglav povabil uvodničarja dr. Mirana Hladnika. Prišli smo tudi njegovi sošolci in sošolke z jeseniške gimnazije: Metoda Rejc Novak, Ika Planišček, Vital Klabus in Milan Dolgan. Poseben pomen je imela prisotnost dolgoletne vsestranske Klinarjeve sodelavke na fakulteti dr. Margarete Davis. Pogrešali smo Matjaža Kmecla, čigar knjigo Zakladi Slovenije je Klinar prevedel v angleščino.

Na Jesenicah nas je učil angleščino in latinščino in bil naš razrednik Dušan Čop,

znameniti anglist, indoevropist in slovenist, tudi planinec. Pri njem je Stanko za domače čtivo predelal Shakespearovo tragedijo Kralj Lear. Slovenščino nas je v zadnjem razredu pred maturo 1951 učila profesorica Boža Anžič, izjemna slavistka, ki je bila glavna svetovalka za slovenščino angleškemu slavistu Reginaldu de Brayu za njegovo znamenito delo *Guide to the Slavonic Languages*. Na dobrih tleh je torej rasel mladi Stanko.

Veliko smo pridobili humanistično usmerjeni dijaki od svojega sošolca Vitala Klabusa, ki je bil naš voditelj in mentor in nas je združeval ob literarnem glasilu Vigenj. V njegovem dnevniku z dne 14. septembra 1951 berem na primer tale zapis o Klinarju: »Bojim se, da bodo ravnali

z nami na univerzi grdo in brezobzirno. Obiskal me je Stane in povedal, da je večeraj prejel odgovor z univerze, v katerem mu sporočajo, naj se javi v torek za sprejemni izpit iz angleščine in *nemščine*. Doslej je bil prepričan, tudi jaz, da na germanistiki sprva ne bodo zahtevali drugega kot solidnega znanja angleščine. Zato je vse počitnice študiral z vztrajnostjo in voljo angleščino, nemščine pa ni pogledal. Jasno je, da sedaj skorajda obupava. Meni bi bilo strašno žal, če bi se mu podrl iluzije, saj je tako sijajen tovariš in tako poln volje do študija! Poskusila sva brati Heineja « Stanko Klinar je vse življenje deloval na dveh področjih: 1. gorništvu (planinstvo), 2. prevajalstvu (angleška in slovenska slovnica). Zmogel je biti na špici dveh

NOVOST

Open Air

igralnica na prostem

- salon z igralnimi avtomati, tudi za kadilce
- 24 igralnih avtomatov
- bar

Penine Istenič in Duo Ivo & Marijan

7. 6. 2013 // 21.00
brezplačna pogostitev z degustacijo vin
in zabava ob glasbi

www.thecasinokorona.com
www.hit.si |

KORONA
CASINÒ & HOTEL
hit casinos

Korona, Casinò & Hotel
Vršiška 23
4280 Kranjska Gora
t 04 587 80 00

Stanko Klinar na prireditvi Celjska Mohorjeva

popolnoma različnih strok. Ko me je zanimalo, kaj ga bolj privlačuje zdaj, ko je v svobodnem pokoju, je odvrnil, da ima mogoče še nekaj moči za planinstvo, medtem ko na področju jezikov prevladujejo čisto novi učbeniki, drugačne šole.

Vendar je treba reči, da bodo nekatere Klinarjeve jezikoslovne razprave ohranile svojo vrednost in aktualnost. Na primer: *Samostalniškost angleščine v primeri s slovenščino, Prevajanje slovenskih manjšalnic*. Veliko in izvirno je raziskoval besedotvorje. Klinar je pomembno prispeval k večji jasnosti slovenske slovnice. Mogel je izjaviti: »Slovenska slovnica takih primerikov ne prišteva med manjšalnice,« pri čemer misli na pomen izrazov kot »dom starejših občanov«, »v nižjih plasteh ozračja«. Čeprav je spoznal, da »slovenščina uporablja več manjšalnih in ljubkovalnih pripomočkov, kar kaže na večjo treznost angleščine,« in je sploh priznal angleške vrednote, je vendarle ostal neutrujen ljubitelj slovenskega včasih negotovega jezikovnega bogastva. Prav zaradi potrebe po trezni poenostavitvi bo treba postaviti novo teoretično osnovo zanemarjene problematike določne in nedoločne oblike pridevnikov.

Stanko Klinar je pomembno obogatil slovensko gorniško literaturo. Po eni strani si je prizadeval, da bi bil izčrpen in zanesljiv in koristen informator, zato je neutrujen raziskovalec planinske narave in planinskih poti. Po drugi strani je »esejist«, kot se sam označuje. Uspešno razkriva tako rekoč dušo gore, hriba, planine, doline. Vključuje ne samo naravne, ampak tudi kulturnozgodovinske prvine. Že po svojem osnovnem namenu je Klinarjev »Planinski vodnik Karavanke« usmerjen v obvestilno popolnost, medtem ko je »Iz-

birni vodnik 55 krat Karavanke« usmerjen v tako rekoč umetniško svobodnost. Zelo priljubljena Klinarjeva knjiga je »Sto slovenskih vrhov«; sam sem doživel, kako so domačini citirali njegov »Slavnik«, ker izraža njihovo življenjsko in duhovno bistvo. To niso opisi, ampak pesnitve.

Medtem ko sem jaz na primer opustil literarno ustvarjanje in se posvetil temu, da pomagam drugim literarnim ustvarjalcem in jih razlagam, pa priznavam, da je Stanko vztrajal in ostal jezikovni in umetniški ustvarjalec na svojem planinskem področju. »Domov naj bi se vračali pomirjeni s seboj in svetom, naliti s slapovi visoke luči, obogateni od srečanj z veselimi družčinami.« Poglejte, kaj je v tej povedi splošno znano in kaj je na novo enkratno ustvarjeno in poleg tega še obogateno z ljudomilostjo. Opisujoč goro Raduho, pravi, da se je »kot blagohotni kraljevski lev zleknila v veličastnih oblinah na drugi strani, za dolinskim ustjem«.

Stanko si dovoli reči, da je Prešeren »Stolov sin«. Opisujoč Belščico nad Koroško Belo, pravi: »A če že mora zaradi Stolove bližine stati na drugi stopnički, ji tudi na lastnem, župančičevsko donebesnem naletu (»V višino se pognala kot val, a v naletu pod zvezdami val je obstal«) prav nič ne manjka. Vršni greben dobesečno valovi v naraščajočih vzpetinah od zahoda proti vzhodu in doseže v Vajnežu, 2102 m, najvišjo točko.«

Odličen spomin Stanetu pomaga, da obvladuje narečja in da vključuje v svoja navidez potopisna besedila pomembne kulturnozgodovinske podatke. Kako je razgledan in načitan! Stanič, Kugy itd. Mimogrede nas pouči in zainteresira za izumitelja slovenske planinske markaci-

je, Dolenjca po rodu, železničarja v Beljaku. Ko nam predstavlja koroško goro Ojstrc ali Obir, ki ima »kraljevsko lego in je tako gledališko postavljen«, nas pouči o dr. Ožboltu Ilaunigu, doma tam od Rebrce pod Pustim gradom.

Karavanke, ki jih dr. Klinar še posebno temeljito obdeluje, so obmejno gorovje. In Klinar je v svoja besedila vtisnil problematiko zamejskih Slovencev, problematiko nemštva in sploh s planinstvom tako tesno povezano narodnostno čutenje, problematiko partizanstva in skrivaštva v zadnji vojni v koroških gorah. Klinar zna biti zajedljiv, kritičen. V zvezi z Ojstrcem ali Obirjem pravi: »Slovenci imajo res svoje domove krog in krog svojega zavetnika, a na vrhu nas pozdravi križ (krščanski simbol!) z nekrščanskim napisom, ki oblastno dopoveduje, kdo ima besedo v deželi.« Sploh pa je treba ugotoviti, da Klinar obvladuje Karavanke temeljito tudi s severne strani.

Samemu Stanku je zelo ljuba lastna knjižica, ki popisuje Slomškovo pot na Štajerskem. V njej je tudi Slomškova pesem *Glejte že sonce zahaja, kmalu za goro bo šlo*. To pesem smo zapeli ob slovesu na proslavi Klinarjeve 80-letnice. Stanko nas je vedno presenečal s poznavanjem in navajanjem evangelistov.

SEMENA TRAV

SLOGA
Krajinski gozdarski združenje, s.s.

KVC KRANJ, Šuceva 27 in KVC NAKLO
www.sloga.si

Stekleničke resnice in ljubezni

Številnim gledalcem filma Avatar je ostal v čudovitem spominu bujni pragozd Nove Zelandije, marsikoga pa bi morda presenetila sorodnost vrednot med bitji iz filma in avtohtonimi prebivalci Nove Zelandije – Maori. Prepleteni z naravo gojijo globoko spoštovanje do nje in jo varujejo tudi za ceno svojih življenj. Če je belec z angleško govorico ob svojem prihodu v 17. stoletju napuhlo menil, da »divjake« lahko nadvlada, pa danes naša rasa lahko ugotavlja, kako nebogljani smo ob boku njihove srčne, osebnostne in energijske moči.

Polona Bohorič

Nova Zelandija je oaza neprimerljivega spoja med človekom in naravo. Narava tu ponuja takšno kraljestvo prsti, ognja, zraka in vode, ki ga ni mogoče najti nikjer drugje na svetu. Več kot 230 milijonov let stare posamične rastlinske vrste ohranjajo starodavno genetsko zasnovo in ti zapisi se čutijo povsod po prostoru. Pridelki – sadje, zelenjava, alge in vse, kar samodejno in brez kemikalij zraste na tem prostoru, je v svetu prepoznano kot najboljše, kar premore narava. Otoška dežela ne pozna strupenih živali, pa tudi roparic ne. Zdi se, kot da je tukaj narava organizirana povsem po svoje, mirno in varno. Tudi Maori si štejejo kot osnovno dolžnost braniti to svetost pred oskrunjenjem. Izjemno spoštljivi in tenkočutni ljudje so razvili visoke bojevniske spretnosti in izjemno fizično moč. Njihova moč pa ni le fizična – v deželi se namreč ne zgodi nič pomembnega brez odobritve maorskega posvetovalnega telesa. Uspelo jim je nemogoče, v ponorelem industrijskem in jedrskem svetu so ohranili ravnovesje na svojem koščku sveta. Njihov odnos do oceana, gozda in dreves, ki jih častijo kot žive bogove, je ganljiv. Ob vstopu na njihova sveta mesta v gozdovih si mora obiskovalec očistiti čevlje, da ne vnese tujih organizmov, ki bi lahko poškodovala ta razkošni ekosistem. Ob prihodu pred mogočnega gospodarja gozda – 2100 let staro veličastno drevo – maorski vodič

Andrejka, neutrudna iskalka svetlobe in ena do dveh ustanoviteljic Moane, je tokrat kot gostja Alenke in Matjaža na rodnih tleh predstavila izdelke, ki jih je soustvarila.

zapoje hvalnico v pozdrav tako občuteno in spoštljivo, kot bi pel svojemu predniku.

Novi dom

Andrejka je pred štirimi leti, v trenutkih velikih sprememb v svojem življenju, odpotovala v deželo, ki jo je, brez siceršnje sle po potovanjih, privlačila z vsemi čutili. Od njenega prihoda na Novo Zelan-

Alenka Rupert Aruna je kot proučevalka energetskega polja navdušena nad izjemno svetlobo izdelkov Moane in jim z vso odgovornostjo in veseljem odpira pot v Slovenijo.

dijo naprej je vse teklo v nekem gladkem zaporedju, spontano. Čutila je, da je našla svoj dom. Ker se je vse dotedanje življenje posvečala raziskovanju celostnega pristopa k zdravju, je tudi tu začela iskati podobno delo. Sprejemala je različna dela, da so le bila blizu naravi in poti do zdravja. Vživljala se je v deželo in njene ljudi, z vsem spoštovanjem je raziskovala

Maore in njihovo kulturo, se učila visoko spiritualnega maorskega jezika in počasi odkrivala tančice njihovega znanja.

Med raziskovanjem »super hrane«, ene najbolj zanimivih izvoznih skupin te dežele, so jo začele navduševati alge, nekoč tudi maorska osnovna hrana. Kmalu se je srečala z na pogled skromnim izdelkom, vendar je njegov učinek presegel vsa pričakovanja. V steklenički z napisom »Marine Glycans« je kraljeval serum za nego kože, skoraj čisti izvleček oceanskih alg. Izdelek je bil plod predanega znanstvenika, ki se je raziskovanju alg posvečal že dolgo, in domačina, ki je za učinek morskih glikanov na kožo izvedel po naključju: koža na rokah delavcev, ki so z nasadov školjk čistili morske alge, je bila, kljub težavnemu delu na soncu in soli, podobna otroški – gladka in nepoškodovana.

Odkritje

Andrejka se je dokopala do spoznanj o siceršnji razsežnosti delovanja morskih glikanov, seznanila se je tudi s kemičnimi nadomestki, ki jih razvijajo najbolj prestižne znamke kozmetične industrije, pa z dognanji medicine in farmacevtske industrije, ki je že spoznala njihov potencial. Navdušena nad odkritji in obenem spodbujena z lastno izkušnjo je z izdelkom seznanila svojo najboljšo prijateljico Nino. Andrejka in Nina sta se spoznali v obdobju Ninine nosečnosti na Novi Zelandiji, od takrat sta nerazdružljivi. Nina je že kot otrok čutila, da v sebi nosi nekak ključ, ki lahko drugim pomaga do sreče in spontanega življenja. V sebi je čutila to posebno moč, a je ni izražala navzven, dokler ni v njej vse dozorelo. Skozi življenje je dosegala mnoge poslovne uspehe, saj se je poslovnih projektov lotevala že zelo mlada. Kljub uspehom je trpela, ko se je srečevala z lažno moralno, korupcijo, podtikanjem, lažmi, prevarami. Zgodaj je spoznala, da človek deluje proti naravi, proti zakonom Univerzuma in proti sočloveku, nespontano in zrežirano. Prav on povzroča, da je ves svet v neravnovesju. Spoznala je, da so inteligenca, obnašanje in odnosi med živalmi mnogokrat na višji ravni kot pri človeku. Nina verjame, da bi morale vrednote postati naše vodilo in podlaga za lepši svet prihodnjih generacij, ljudje bi se morali zavedati, da vsi prihajamo iz Svetlobe in da se tja tudi vračamo.

Ko sta prijateljici s skromnim izdelkom iz morskih alg ugotovili, kakšno moč nosi s seboj, je Nina zaznala, da je njen ključ odklenil ključavnico. Začutila je, kaj je njena naloga in kaj mora postoriti za ta svet. Svoje dotedanje podjetje je prepustila drugim ter svoje vizije in potencial skupaj s prijateljico usmerila v razvoj nove zgodbe, saj ji to delo predstavlja osebno izpolnitev in neizmerno radost.

Žlahтна pamet narave

Gospoda sta jima predala znanje in izdelke, ki sta jih nadgradili z vsem, kar je mogoče najboljšega. Ker imajo morski glikani poleg hranilne, razstrupljevalne in vitaminske lastnosti predvsem naloge malih inteligentnih transporterjev do podkožnih celic, saj jih koža zaradi sorodne molekularne sestave prepozna kot sebi enake in jih zato spusti skozi kožo do celic, sta želeli dodati bistvo. Preko stopa do maorskih tradicionalnih znanj, ki zaradi možnosti zlorab niso na voljo vsakomur, sta spoznali mnoge učinke in informacije, ki jih nosi novozelandsko rastlinje. Zapisi, ki same rastline in njihovo okolje varuje pred propadanjem, imajo na človeka izjemne učinke na fizičnem telesu, precej bolj pomembna pa je njihova informacija, ki človeku lahko energetsko pomaga do ravnovesja. Aktivne sestavine teh rastlin torej s pomočjo morskih glikanov (ki imajo prost vstop skozi kožo) lahko prispejo prav do celic in jih nahranijo. Z življenjem, s svetlobo, z ljubeznijo.

V njunih izdelkih glavnino predstavlja čisti ekstrakt morskih glikanov. Med 50 in 95 odstotkov ga je v izdelku – odvisno od namena. Dodali sta ekstrakte avtohtonih rastlin Nove Zelandije, izbrali sta pet najpomembnejših, ki služijo tako koži kot energiji človeka: veliki grm »harakeke«, ki najmanj za 18-krat prekaša učinke aloje vere; drevo »kowhai« z rumenimi cvetovi, ki kožo brez pomoči mehanskih drobcov očistijo kot naravni piling; črno prapot »mamaku«, ki deluje na rast zdravih celic in deluje kot ščit tudi v svojem ekosistemu; »manuko«, katere med čebelarji cenijo kot najbolj protivneten, protivirusni in protibakterijski med vsemi vrstami medu; »kawakawa«, zelen grm z listi, ki jih dodajajo v kopel dojenčkom, saj tako blagodejno vpliva na počutje. Izdelke sta najprej namenili negi obraza, saj se preko mišic in kože obraza

pretaka kar 70 odstotkov vsega, kar človek doživlja v stiku s svetom. Popolnoma naravno pridelane in obdelane vsebine so primerne za vse tipe kože in lahko služijo obema spoloma in vsem starostim, tudi dojenčkom in nosečnicam, saj je glavni cilj delovanja – ravnovesje. Tega pa potrebujemo vsi.

V svet z blagoslovom

Maorski jezik je zelo preprost, a mističen in večplasten, saj se sami sporazumevajo tudi z gibi, občutenjem in drugo razsežnostjo komunikacije. Kot vse, kar jih opredeljuje, so tudi do svojih besed zelo zaščitniški. Za vsako besedo iz njihovega jezika, ki naj bi bila uporabljena za kakršnekoli namene na poti v svet, je potrebno soglasje maorskega sveta. Andrejka in Nina sta ob prošnji za ime Moana predstavili svoje poslanstvo, da skozi izdelke predata primarno svetlobo ljudem. Ime sta dobili z blagoslovom.

Kmalu zatem sta na Ninino povabilo na Novo Zelandijo prišla njena dolgoletna prijateljica iz Slovenije, zakonca Alenka in Matjaž. Oba se že več kot dvajset let profesionalno ukvarjata s proučevanjem energijskega sistema človeka in prostora. Alenka je razvila povsem svojo metodo merjenja elektromagnetnega

**SLOGINA
ŠPAJZA**

SLOGA
Energijski produkti za nego kože

KVC KRANJ, Šuceva 27 in KVC NAKLO
www.sloga.si

polja, poimenovano metoda P.E.C.A., ki jo je raziskovala in uspešno zagovarjala v svoji doktorski nalogi na Univerzi za komplementarno medicino v tujini. Doživetje energij na Novi Zelandiji je bilo tudi za njiju prav posebno. Oba sta bila nad svojimi zaznavami rastlinja, ljudi in narave prevzeta. Vrhunec presenečenja pa je pomenila predstavitev izdelkov Moane. Alenka je izmerila elektromagnetno polje izdelkom in rezultati so jo osupnili. Energetski potencial, ki ga nosijo, v vseh pogledih namreč prikazuje popoln spoj z najčistejšo energijo. Kar pomeni, da je izdelek dejansko ŽIV. Zato sta z Matjažem z velikim spoštovanjem prevzela nalogo, da jih predata naprej tudi v Sloveniji.

Pravljica o resnici

Zgodba je pravljica. Življenjske kode praproti, dreves, sadežev, cvetic in drugih rastlin v Moani prinašajo energijo Svetlobe, Veselja, Miru, Ljubezni med ljudi in evolucijo zavedanja o pravi člo-

veški naturi. Ljudem podarjajo energijo prednikov flore, ki je ohranila moč življenja. Te kode nam lahko pomagajo spoznati, kdo ljudje v resnici smo, ter kaj in kako moramo storiti, da bo svet lepši in prijaznejši za vse. Zato je vizija in cilj Moane, da gre v svet – da ima čim več uporabnikov možnost začutiti sebe preko božanskosti svoje kože in občutiti svoj pravi namen bivanja. Širi se spontano in hitro, vendar le preko izbranih ljudi. Dosegla je Avstralijo, Tajvan, Rusijo, Ameriko, Singapur, Hongkong in Macao. Vsi, ki ustvarjajo Moano in ji odpirajo poti do uporabnikov, uživajo v svojem delu, ker diha v naravnem poslovnem utripu.

Stekleničke, v katerih je zajet maorski duh s popolnim odnosom do stvarstva, so na svoji svetlobni poti v Evropo. Za vstop vanjo si ekipa Moane ni izbrala pompozni zlatih vrat kozmetičnih prestolnic, pač pa drobne duri Slovenije. Namesto da se sprašujemo, zakaj, se raje vprašajmo: bi si lahko zamislili bolj prijazno priložnost, da se vrnemo k Življenju?

Kowhai

Mamaku

Fikus

Uvoznik in distributer:
PE.C.A. INTERNATIONAL d.o.o.,
 Miheličeva cesta 18, SI-1000 Ljubljana, Slovenija
 TEL: +386 (0)1 51 84 570, E-naslov: info@pecainternational.org

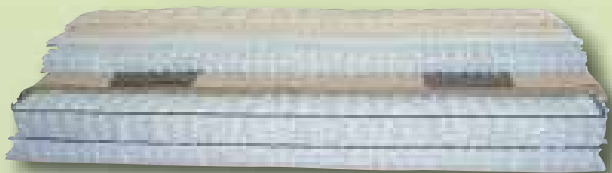
žimnice, o katerih sanjate podnevi

**ALI SLABO SPITE?!
VAS ZJUTRAJ BOLI HRBTENICA?!**

**LASTNA PROIZVODNJA
Z VEČ KOT 150 LETNO TRADICIJO!**

Patentiran, nežen dotik na vsak košček telesa, pravilna opora in povečano udobje, dodatna masaža za sproščujoč in blagodejen učinek na psihofizično stanje, idealna mikroklima, naravno!

Največja možna vsebnost naravnega kavčuka za večjo prilagodljivost in zračnost kot jo dobite sicer v lateksovih ležiščih; povečana elastičnost je identična spominski peni. 100% naravno!

LEŽIŠČE POMEMBNO VPLIVA NA ZDRAVJE!

Med spanjem se telo psihofizično regenerira in krepi imunski sistem. Ker tretjino življenja prespimo, je pravilna izbira ležišča zelo pomembna. Pomanjkanje kvalitetnega spanja namreč vpliva na porast tveganja k visokemu krvnemu tlaku, nevarnosti srčnih bolezni, ... poslabšanje zdravstvenega stanja. Zato skrbno izberite svoje ležišče, ki mora telesu omogočati čim bolj ergonomsko lego in vsebuje certificirane ter pravilno obdelane materiale, ki niso škodljivi zdravju.

**NOVO!
SPOMINSKI LATEKS**

NAJDRAŽJE LEŽIŠČE NI NUJNO NAJBOLJŠE!

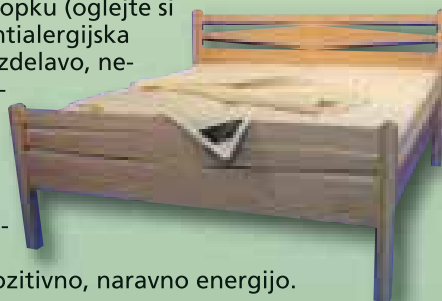
Najdražji materiali niso primerni za vsakogar, zato se nakup ležišča brez kvalitetnega strokovnega svetovanja lahko spremeni v pravo nočno moro. Ležišča različnih ponudnikov so si po opisu zelo podobna; 100% latex, hladno pihana, spominska pena, TFK žepkasto, klasično vzmetenje, ... tako da se lahko hitro zgodi, da namesto ležišča, ki nam bo odpravilo težave, kupimo ležišče, ki nam jih lahko povzroči.

ZAKAJ JE SLOVENSKA POSTELJA NAJBOLJŠA IZBIRA?

Vsak človek je edinstven ter ima svoje potrebe in želje, zato je pri pravilni izbiri ležišča individualno svetovanje ključnega pomena. Najprej vam bomo prisluhnili, nato pa strokovno svetovali pri izbiri ležišča, posteljnega okvira, letvenega dna, odev in vzglavnikov.

NAŠA BOGATA PONUDBA, Z NAJVEČJO IZBIRO LEŽIŠČ IN ZAGARANTIRANIMI NAJNIŽJIMI CENAMI ZA ENAKO KVALITETO, VSEBUJE ŠE NEKAJ VEČ: 100% bio naravna ležišča, ekskluzivna masažna ležišča, ki so nastala v sodelovanju z medicinsko stroko, ležišča iz stoodstotne naravne volne, obdelane po bio postopku (oglejte si film na naši spletni strani: www.postelja.com), antialergijska ležišča, ležišča iz spominskega lateksa, unikatno izdelavo, ne-standardne dimenzije, servisiranje tudi po desetletnem obdobju garancije, ...

NAŠA LEŽIŠČA NISO SAMO KVALITATIVNO CERTIFICIRANA, AMPAK TUDI NAGRAJENA! Ker se zavedamo, da iverni izdelki pogosto vsebujejo zdravju škodljive snovi, so Slovenske postelje izdelane iz 100% masivnega, skrbno obdelanega naravnega lesa, izključno slovenskega porekla in s pozitivno, naravno energijo.

**NUDIMO VAM BREZPLAČEN ODVOZ
IN "DEPONIRANJE" VAŠE STARE VZMETNICE.**

Obiščite naše salone spalnih sistemov z največjo izbiro in strokovnim svetovanjem!

BEGUNJE
Zapuže 10 B
(Bivša tovarna Sukno)
Tel.: (04) 532 57 75

KRANJ
Koroška cesta 2
(Stara pošta)
Tel.: (04) 231 67 61

**V poletnih mesecih
(junij, julij, avgust)
na vsa latex ležišča
dobite popust
do - 25 %**

MODRA ŠTEVILKA

080 14 99

www.postelja.com

Postelja d.o.o., Zapuže 10 B
4275 Begunje na Gorenjskem

Se želite počutiti varno pod svojo streho? Izberite kovinske kritine Metrapan!

Kovinska kritina je izmed vseh kritin najbolj odporna proti vremenskim vplivom, saj omogoča učinkovito zaščito tudi pred najbolj ekstremnimi vremenskimi pojavi, kot so nevihta, toča in močan veter. Je izjemno lahka, zato jo lahko pri obnovi položimo kar na obstoječe ostrešje. Ima zelo dolgo življenjsko dobo in tudi po več desetletjih obdrži svoje tehnične lastnosti.

Kovinske strehe v obliki klasičnega strešnika

Vsi se zavedamo, da je izbira kritine danes v poplavi ponudbe lahko težka odločitev, še posebno, ker je treba upoštevati veliko dejavnikov (naklon strehe, nosilnost konstrukcije, trajnost, odpornost proti vremenskim vplivom ...), **zato vam v podjetju Meltal IS, d. o. o., ponujamo sedem razlogov, da za zamenjavo stare strehe izberete kritino Metrapan:**

- 1. Trdna in trajna kritina** – streha je narejena iz jeklene, pocinkane barvane pločevine, ki ima 50 in več let življenjske dobe.
- 2. Odporna proti toči** – zanesljivo varuje hišo pred točo, dežjem, snegom, vetrom, soncem.
- 3. Kritina je lahka** – plošče tehtajo samo 6–7 kg/m² in so odlična zamenjava za klasične betonske ali glinene strešnike, saj zamenjava strehe ne zahteva dodatne ojačitve strešne podkonstrukcije.

Strešni panel s 3 cm izolacije/alu folija

- 4. Vrhunski estetski videz** – oblika klasičnega strešnika, ki združuje prednosti kovinskih streh in videz klasičnega strešnika.

5. Vgrajena izolacija – izolacija v ploščah prihrani vaš denar za ohlajanje objekta poleti in za gretje vaše hiše pozimi. Hkrati objekt zvočno izolira in preprečuje kondenzacijo.

6. Enostavna montaža – plošče potekajo od slemena do žleba v enem kosu. Zamenjava strehe z izoliranimi ploščami Metrapan ne zahteva posega v obstoječe ostrešje (brez deskanja in dodatnega letvanja ter izvedbe zračnega mostu). Strešna podkonstrukcija lahko ostane enaka kot pri prvotni kritini, kar bistveno zmanjša stroške.

7. Široka uporabnost – strešne plošče so primerne za pokrivanje tako individualnih kot industrijskih objektov z nakloni od 6 stopinj naprej. Pri pokrivanju z nakloni pod 6 stopinj do 10 stopinj se priporoča dodatno tesnjenje preklapov posameznih plošč.

Estetski videz klasičnega strešnika z izolacijo ali brez

Kupon za brezplačen METRAPAN katalog

- Prosim za brezplačen katalog ter aktualni cenik
- Prosim za brezplačen obisk krovcu ter izdelavo ponudbe

ime in priimek: _____

naslov: _____

pošta: _____

tel: _____

Kupon pošljite na: Meltal IS d.o.o., Gosposvetska c. 84,
2000 Maribor, 02/788 01 70

218.5.2013

www.

METRAPAN.si

Kranj: T: 08/384 5 990; Slovenja vas: T: 02/788 0 170; Ljubljana: T: 01/530 3 408

Prodaja: MELTAL IS d.o.o.,
Gosposvetska c. 84, Maribor,
www.meltal.si; www.metrapan.si;
info@meltal.si

Zunanja sanacija ostrešja je lahko zelo enostavna

Podnaslov bi lahko bil, da enostavna zunanja sanacija ostrešja nikoli ne izpade enostavna.

Miroslav Cvjetičanin

Vendar tako kot gre vsa tehnologija vsako leto zelo hitro naprej, tudi menjava strehe postaja vse bolj enostaven posel za tiste, ki ga obvladajo. V praksi to pomeni, da niti strehe niso več, kar so bile, zato se jim moramo posvetiti veliko bolj natančno, kot smo se jim včasih. Praktično vprašanje se glasi: Zakaj ostrešja in strehe niso več tako enostavne, kot so bile včasih? Odgovor verjetno že poznate, kajne? Nič več ni tako, kot je bilo včasih. Primera ali komparacija z stoenko, štiričlansko družino, ki gre za štirinajst dni kampirat po stari cesti na morje. Včasih, čisto normalno in zelo sproščeno. Danes štiričlanska družina ne gre na morje brez enoprostorca s trugo na strehi in jasno po avtocesti, da je čimprej tam, kjer se počiva. Torej, da ne zavijem preveč od naslovne teme, časi so naprednejši in slabim ostrešjem ter streham je odklenkalo za vekomaj. In ker je v praksi res tako vse novo, karkoli je s strehami povezano, sem si privoščil dodati tak podnaslov. Enostavno je za strokovnjake, precej manj pa za nas, uporabnike, ki se moramo znova naučiti nekaj, kar smo mislili, da že vemo. Tu mislim predvsem na vse tiste, ki so strehe že delali na svojih domovih, a so vmes

minila desetletja in potrebna je obnova, menjava, sanacija ipd.

Ko s kritino pokrivamo dom, nam prodajalci in proizvajalci zagotavljajo mir vsaj petdeset let. Potem se izkaže, da smo to narobe razumeli in že po tridesetih letih ugotovimo, da je potrebna sanacija. Že? Je mar trideset let že?

»Menjava kritine ostrešja je po izteku življenjske dobe materiala neizogiben sanacijski poseg. Pojavi se nevarnost zamakanja ali celo odpadanja delov kritine. Vprašljiva je konstrukcija ostrešja, ki praviloma ni skladna z novjšimi tehničnimi rešitvami. Zračnega kanala in sekundarne kritine ni, letve za kritino so v slabem stanju. Če je podstrešje izdelano, je med tramovi minimalna debelina izolacijske plasti. Stanje toplotne izolacije je slabo, parna zapora ni v funkciji,« pravijo v podjetju Knauf Insulation s Trate pri Škofji Loki. Seveda se moramo z njimi in podobnimi podjetji ter ponudniki povsem strinjati, čeprav se sliši bolj kritično, kot pa bi pričakovali. Mogoče nas večina misli, da če že menjamo ostrešja in strehe, potem moramo to narediti tako, kot je potrebno oziroma po novih standardih, z novimi materiali in naprednejšo tehnologijo. Skratka, taka streha, kot smo jo imeli, je preživeta in če

smo pripravljeni na stroške, potem pričakujemo, da je to storjeno najbolje v tistem trenutku.

»Verjamemo, da se sliši kritično, vendar je opisano stanje realnost večine primerov še neobnovljenih strešnih konstrukcij starejših objek-

cij. Iz tega vidika so starejše strešne sestave neustrezne in neučinkovite,« je odgovor Knauf Insulationa. Ker je to podjetje, ki ima ene od najboljših referenc v državi s tega področja, smo jih povprašali tudi o rešitvah izvedbe »enostavne« zunanje sa-

»Menjava kritine ostrešja je po izteku življenjske dobe materiala neizogiben sanacijski poseg. Pojavi se nevarnost zamakanja ali celo odpadanja delov kritine. Vprašljiva je konstrukcija ostrešja, ki praviloma ni skladna z novjšimi tehničnimi rešitvami.«

tov. Večino individualnega stavbnega fonda smo v Sloveniji zgradili med 60. in 90. leti prejšnjega stoletja. Gradbeni materiali takrat še niso omogočali t. i. zatesnjeno prezračevanih, toplotno izolativnih strešnih konstruk-

nacije ostrešja. »Prednost sanacije z zunanje strani je dejstvo, da ni potrebno rušiti obstoječih notranjih opazev. To je neobhodno zlasti, če so ti še kakovostni ali če v objektu bivamo. Z uporabo ustreznih materialov

Hausmart!
do 50% popusta
OKNA VRATA - SENČILA
080 87 74
Sveti Duh 139, 4220 Skofja Loka, Email: info@hausmart.si

KROVEC D.O.O., SMREČJE 31A, HORJUL

lahko vse potrebne sloje vgradimo z zunanje strani, torej v okviru sanacije kritine.

Rešitve pa so relativno enostavne. Sanacija zahteva celovito prenovo in zamenjavo vseh materialov v gradbeno fizikalni funkciji. Potrebo po posegih v statiko in nosilnost ostrešja naj presodi strokovnjak.

Sicer pa lahko neodvisno od tega univerzalno svetujemo naslednje posege v konstrukcijo – gledano od notranjosti navzven: zamenjavo oz. vgradnjo parne zapore ali ovire, vgradnjo ustrezne debeline toplotne in požarne izolacije, sekundarno kritino oz. paropropustno folijo, letev za prezračevalni kanal, letev za kritino in novo kritino.

Najboljša opcija je zamenjava vseh obstoječih slojev, saj edino tako lahko korektno izvedemo prvi in zelo pomemben sloj, parno oviro zatesnjeno z lepilnimi trakovi. Izolacijo med špirovci nadomestimo z učinkovito stekleno volno. S tem slojem toplotno in požarno rešujemo osnovno izolacijsko funkcijo ostrešja. Običajno je težava ta, da po zahtevah današnjega pravilnika o učinkoviti rabi energije in posledično zahtev za možna nepovratna sredstva, ki jih ponuja Eko Sklad, tega sloja ni mogoče vgraditi v zadostni debelini. Zato toplotno in požarno izolacijo med špirovci nadgradimo s trdo izolacijo iz kamene volne – s ploščami termotop. Kamena volna visoke trdnosti z vsemi toplotno in požarno izolativnimi lastnostmi ponuja odlično dodatno zaščito. Plošče namestimo neposredno preko špirovcev in se s tem izognemo toplotnim mostovom in strehi zagotovimo visoko toplotno in požarno izolativno funkcijo. Paropropustne izolacijske plošče termotop v sestavi strešne konstrukcije zagotavljajo optimalno gradbeno fizikalno sestavo. V tem primeru praktično ni mogoče, da bi v konstrukciji prihajalo do problema navlaževanja. Istočasno v primeru večje poškodbe ali izrednega dogodka zagotovimo maksimalno hitrost sušenja možne vlage. Termotop preprečuje možnost širjenja požara tako z zunanje, kakor tudi z notranje strani. Požarna klasifikacija A1 in tališče nad 1000 stopinj C zagotavljata zaščito konstrukcije tudi v predpostavki polno razvitega požara. Skupaj z negorljivo izolacijo med ostrešjem in negorljivim opažem spodaj je streha požarno varna. Statična trdnost ostrešja in minimalen razvoj dimnih plinov zagotavljata možnost evakuacije in majhno ekološko škodo. Pomemben sloj sestave je še paropropustna folija (sekundarno kritino), položena preko plošč termotop. Ta kakovostna folija ima visoke raztržne trdnosti, visoko paropropustnost, vodotesnost in ima že integriran samolepilni trak po dolžini rola.

V praksi se največkrat srečamo z dvema primeroma in sicer s primerom sanacije z zgornje strani, brez poseganja v bivalni prostor ter pri novogradnjah oziroma izdelavi podstrešja na novo, kar tudi pomeni, da bi pri tej varianti bila možna tudi izpeljanka z vidnimi špirovci. Termotop v aktualnih debelinah 8 cm, 10 cm ali 12 cm za priporočeno skupno vrednost toplotne izolativnosti kombiniramo z osnovnim o35 izolacijskim filcem debeline 14 cm ali 16 cm, kar pomeni, da je potrebno ugoditi tudi vsem zahtevam EKO sklada. To je pika na i za vsakogar, ki se odloči za enostavno zunanjo sanacijo ostrešja.

V Knauf Insulation s Trate pri Škofji Loki so nam tako razložili, zakaj je zunanja sanacija ostrešja tako enostavna. Za zaključek naj še enkrat ponovim, da enostavno postane zgolj takrat, ko imaš opravka s pravimi strokovnjaki na tem področju, zato je osnovni nasvet ta, da izberete najboljšega, ki nikakor ni tudi najdražji. Najdražji so tisti, in to zdaj že dobro vemo, ki trdijo, da so najcenejši in najboljši.

STREŠNIKI GOLOB

BOLJE GOLOB NA STREHI KAKOR VRABEC V ROKI!

GARANCIJE

30

let

m²
že od

4,48 €

- UGODNE CENE DODATKOV
- UGODNA DOSTAVA
- POKLIČITE ZA BREZPLAČNO PONUDBO

BOLJE GOLOB NA STREHI KAKOR VRABEC V ROKI
www.stresniki-golob.si

STREŠNIKI GOLOB d.o.o., Malenska vas 12, 8216 Mirna Peč, tel.: 07 307 89 90

Asteriks je dopolnil petnajst let

Peter Rozman je pred petnajstimi leti ustanovil podjetje, za katerega danes lahko reče, da je uspešno, ker je našlo svoj prostor med uporabniki in kupci. Začetki niso bili lahki, vendar o vseh začetnih tegobah niti ni bilo časa premišljevat. Hitro je bilo treba pokazati, da sta njihovi strokovnost in skrb za stranke taki, da se vsakdo, ki je njihove storitve potreboval, lahko še kako zanesa na njih. Asteriks je večino svojega poslovnega življenja preživel v Seničnem. Tam so se spletle prve in se še do danes obdržale vezi s strankami, ki so ostale zveste zgolj zaradi Asterikovih kvalitetnih storitev. Pred tremi leti se je bilo treba seliti v boljše in predvsem večje prostore. Delavnica v Seničnem je postala pretesna, dela je bilo dovolj, ponudba se je razširila in selitev je bila nujna. Nove prostore so opremili v veliko večjih prostorih na naslovu Cesta na Loko 2 v Trzinu. Tam si zdaj lahko vse njihove izdelke, prodajne artikle in storitve pogledate v velikem razstavnem prostoru, kar prej v Se-

ničnem ni bilo mogoče in je bil to samo še en tisti velik minus, ki je dokončno pretehtal na tehtnici odločitve za selitev.

Direktor in ustanovitelj Senčil Asteriks Peter Rozman, pravi, da brez podpore soproge Tine in sodelavcev nikoli ne bi dočkal svoje petnajste obletnice. Skupaj z njimi je Asteriks postal eno najvidnejših podjetij, ko gre za

notranja in zunanja senčila, notranje žaluzije, plise senčila, lamelne in panelne zavese, rolo senčila, predokenske, nadokenske rolete, zunanje žaluzije, screen senčila, vrhunske tende in markize, rolete, komarnike in garažna vrata. Asteriks se je prilagodil gospodarski krizi, obstal na nogah, upihnil petnajsto svečko in si zaželel, da bi bil še dolgo z vsemi nami.

- tende - markize
- žaluzije (zunanje in notranje)
- rolete • panelne zavese

SVETOVANJE, IZDELOVANJE, MONTAŽA IN SERVIS

- komarniki • screen roloji • roloji
- rolo garažna vrata
- plise zavese

**SENČILA®
ASTERIKS**

SVET SENČIL

Peter Rozman s.p.
Cesta na Loko 2, 4290 Trzin
T: 04 59 55 170, G: 041 733 709
E: info@asteriks.net
www.asteriks.net

19 let **Marolt** **19 let**
Beton

Marolt Beton d.o.o. Sinja Gorica 13, 1360 Vrhnika

INFORMACIJE: 041 619 865

BREZPLAČNI OGLEDI !

Prodaja, prevoz in črpanje betona

- betonarne na različnih lokacijah
- beton dostavljamo tudi nad 50 km iz Ljubljane

**BETON BREZ PEPELA
UGODNE CENE!!!**

Ob naročilu betona s prevozom in črpanko, nudimo betonski vibrator brezplačno!

DELOVNI ČAS: Pon. - Sob. od zore do mraka

email: mirko@maroltbeton.si www.maroltbeton.si tel: 01 750 27 27 fax: 01 750 27 26 naročila: 051 619 865

Elegantno ujeto sonce

Včasih se ne zavedamo, kako preproste so lahko nekatere rešitve.

Miroslav Cvjetičanin

Gre za čisto psihologijo! Naravna svetloba ugodneje vpliva na naše zdravje in počutje. Kdo tega ne ve? Vsi vemo, vendar nas je veliko, ki smo cele dneve v službi osvetljeni z žarnicami, kot bi bili v reji na kakšni piščančji farmi. Okna pripomorejo k svetlobi, vendar prihaja s strani, mi pa za svoje delo največkrat potrebujemo svetlobo s stropa, torej prižgemo luč, tudi če je zunaj dan. Tako to je danes, ko mislimo, da si vida ne kvarimo, če imamo zadosti svetlobe in zato tudi ne varčujemo z žarnicami niti podnevi. Strokovnjaki so razvili nizkoporabne žarnice, spet nekdo drug je izumil

»ujeto« dnevno svetlobo brez uporabe elektrike ali okna. Pravzaprav gre za vrsto okna, vendar povsem drugačnega, kot si lahko predstavljamo.

Sončna cev je speljana s strehe v vaš prostor, delovni prostor, hodnik, dvorano ali kamorkoli, kjer je bolje, da je dnevna svetloba, kot pa da je ni oz. je ustvarjena umetno. Včasih so za to delali okna tudi tam, kjer so bila v uporabi zgolj kot »svetlobni jašek«. Zdaj je ta svetlobni jašek sončna cev, ki daje neverjetno učinkovito svetlobo.

Preprosto narejeno, vendar brez najboljših materialov ne bi bilo učinkovito. Sončna cev deluje s pomočjo revolucionarne večplastne polimerne površine, ki

odbija več svetlobe, kot pa so sami fiziki pri izračunih pričakovali. Najboljše cevi so narejene iz najbolj svetlobno odbojnih materialov na svetu, pri katerem niso uporabljene okolju škodljive kovine. Optične leče na vrhu cevi, torej tisto, kar se vidi na strehi, vsrkajo svetlobo in jo preko cevi, ki je eno samo »ogledalo« spustijo v zeleni prostor. Preprosto in še preprosteje, če si jo projektiramo v projekt nove gradnje, kar ne pomeni, da je sončna cev nemogoče montirati tudi v obstoječe objekte. Seveda lahko, vendar potrebujemo nekaj več »štemanja«, povedano po domače, ampak se splača, ker si ne morete predstavljati, kako neverjetno predrugači prostor.

SOLATUBE®

Solatube® ponuja pravo razkošje naravne svetlobe za vaš dom

V prostorih, kjer je dnevne svetlobe največ, se ljudje raje in pogosteje zadržujemo, v njih pa tudi občutno lažje delamo. Prostorji so vizualno privlačnejši, naravna svetloba pa psihološko ugodno vpliva tudi na naše zdravje in počutje. Sistem Solatube® vam omogoča, da opustite potratno prižiganje luči čez dan. In privošči si ga lahko vsakdo.

Zakaj torej potrebujete Solatube®?

Premalo osvetljeno kuhinjo, kopalnico, kabinet ali pretemen hodnik lahko že danes hitro in učinkovito osvetlite z dnevno svetlobo. Poleg bivalnih prostorov vam ta inovativni sistem razkošje naravne svetlobe zagotavlja tudi na stopniščih, v garažah, kletnih prostorih ter povsod tam, kjer vgradnja klasičnih ali strešnih oken ni mogoča. Sisteme Solatube® vgrajujemo tudi na fasade, zelene strehe in druge uporabne površine. Ponujamo vam brezplačno strokovno svetovanje ter zagotavljamo jamstvo na izdelke in montažo.

Garantirano najučinkovitejši sistem na trgu!
Za več informacij pogledjte na www.solatube.si
ali pokličite na 01/36 18 365.

Photo: Maja, foto: Miroslav Cvjetičanin, Medvode

Pooblaščen uvoznik in zastopnik za Slovenijo: **KERBER, d. o. o.**, Medvode, Gorenjska cesta 50a, 1215 Medvode T: 01/36 18 365, E: info@kerber.si

IŠČETE STREŠNO IZOLACIJO ZA VSAKO SITUACIJO?

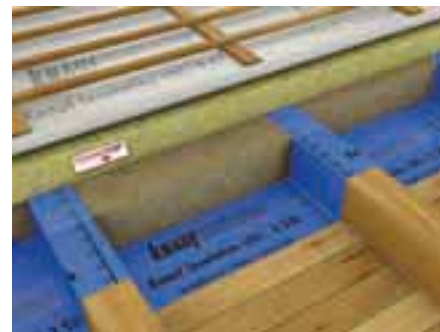

IR IMAGE

TERMOTOP® – ENOSTAVNA ZUNANJA IZOLACIJA OSTREŠJA

Izolacija podstrešja in menjava kritine sta nujna posega v procesu sanacije stavbe. Z izolacijo iz kamene volne Termotop®, se izognemo notranjim posegom in gradbena dela zadržimo na zunanji strani ovojja stavbe. Tak poseg ima številne prednosti:

- Sanacija ostrešja z zunanje strani brez rušenja notranjih zaključnih slojev;
- Možnost nadgradnje obstoječega izolacijskega sloja s ploščami Termotop®;
- Skupaj z izolacijo med špirovci (stekleno volno Knauf Insulation Unifit), Termotop® nudi optimalno toplotno izolacijo strehe;
- Negorljiva izolacija izboljša požarno varnost objekta;
- Termotop® na zunanji strani omogoča več uporabnega prostora v notranjosti;
- Termotop® strehi daje trdnost, stabilnost in zvočno izolativnost;
- Kombinacija izolacije med špirovci in Termotopa® omogoča pridobitev subvencije Eko sklada.

Knauf Insulation, d.o.o., Škofja Loka

svetovanje@knaufinsulation.com

telefon 04/5114 105

www.knaufinsulation.si

www.termotop.si

KNAUFINSULATION
varujemo z energijo. zdaj!

TERMOTOP® by
knaufINSULATION

Ogrevanje nam trenutno ni v breme

Ogrevanje doma trenutno ni v breme denarnice. Ob pogledu na koledar bo marsikdo preveril datum izdaje revije Moja Gorenjska, ki jo držite v rokah.

Miroslav Cvjetičanin

In vendar, pravi Gorenjci mislimo vnaprej, se pripravljamo za prihodnost, znamo varčevati, vemo, kaj nas čaka, takoj ko bodo ugasnile poletne vročine. Pred kakim tednom sem na kolesu užival med Kranjsko Goro, Ratečami in Trbižem. V moji priljubljeni gostilni, kjer vedno črпам gorivo za vožnjo do cilja, mi je prijazen birt dal vedeti, da se v Ratečah celo leto pogovarjajo v glavnem o toploti. V kotu za mojo mizo na vrtu gostilne je tik ob lopi stala lopata za kidanje snega. Pravil je, da se je ne spleča pospravljati, ker je to rekvizit, ki ima svoj delovnik daljši od vseh stvari v gostilni. Seveda sem ga takoj

povprašal, kako je s hladilnikom, ker če česa ne maram, potem je to mlačno pivo. Kdo pa v Ratečah rabi hladilnik, lepo te prosim? Vedel sem, da se bo primerjal z Eskimi. Ampak vseeno, preden nas napadejo vroči dnevi, predebatirajmo, s čim in kako se bomo grela, kmalu, še nekajkrat gremo spat in spet bomo v strahu, kako napolniti cisterno, kako privleči drva iz gmajne, kdaj izklopiti senčnik na ekranu centralne, koliko stane elekrika, in kaj je na trgu novega, da bi nam privarčevalo nekaj denarja.

Obnovljivi viri energije ali popularno OVE

Če preberemo, da moramo sami skrbeti za lasten planet, potem ponavadi zamahnemo z roko in rečemo, da smo mi zadnji v verigi tistih, ki onesnažujejo.

Če vržem papir v grmovje, imam slabo vest, če tovarna zlije odplake v morje, nima slabe vesti, ker morje tako ali tako vse požre in ni dokazano, ali to tam spodaj, ki plava, škoduje nam ali pač zgolj vodi. Torej moj papirček bo zgnil prej ali slej, če ga ne bo kdo prej pobral. Taki smo ljudje. Zdaj, ko ločujemo odpadke, smo vzeli službe ljudem, ki so prej to delali namesto nas, in ker je zdaj te delovne sile manj, so nam »komu-

BEGRAD NIKO TRANS

VAŠA PARTNERJA PRI GRADNJI
Telefon.: 04/2364-070, 04/2364-030

- betonarna vse vrste betonov
- granuladni pesek (gramoz) za betonske mešanice in estrihe
- razvoj betona v najkrajšem času z naj sodobnejšim avtomatiziranim z žez
- vgrajeno roko s črpalko na kamionu (doseg roke 25 m), popolna izraba materiala, zelo primeren za težko dostopne kraje, kjer je dostop več kamionom otežen, za manjše betonaze, greznice, škarpe, brez razsipavanja betona v okolico
- kiperski prevozi
- notranja in mednarodna špedicija
- izkopi z lahko in težko mehanizacijo
- razvoj najmanjših možnih količin materiala

Odslej tudi TRGOVINA Z GRADBENIM MATERIALOM

- opečni izdelki
- betonski in modularni bloki
- poroterm
- betonske cevi, jaški, pokrovi
- cement, apno, maltit, mivka
- tlakovci, robniki
- betonsko železo, armaturne mreže
- PVC program

NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO

LESNI PELETI

v vrečah po 15 kg
(kombinacija bukve 70% in smreke 30%)

Za dosego visoke kalorične vrednosti 18,37 MJ/kg. Narejene po standardu CEN/TS (razred A1), nizka vrednost vlage max. 8 %, vsebnost pepela pod 0,6%!

Prodaja: 051/306 000, 04/236 40 30

BEGRAD, Kranj, d.o.o.,
Prečna ul. 24, 4000 Kranj

NIKO TRANS
Sodnikar Niko
Prečna ul. 24, 4000 Kranj
e-mail: niko@nikotrans.si

Sedež podjetja:
Savska loka 23, 4000 Kranj

Kombinirane peči za centralno ogrevanje na trda goriva, olje in pelete

do 95%
izkoristek

- Turbo peč na trda goriva - za ogrevanje stanovanj, počitniških hišic, delovnih prostorov

Vreček **AGRO**

Mirka Vadnova 22, 4000 Kranj
T: 04 204 14 79, M: 040 831 441
E: vrecek@vrecek-agro.si
W: www.vrecek-agro.si

nalo« podražili, čeprav smo pravzaprav v njihovi službi, torej delamo za njih in namesto njih. Ampak to je že politika, če že ne filozofiranje ali vsaj mlatenje prazne slame, kot se temu tudi reče. Če se »poslovenim«, potem moram najprej poskrbeti za lastno zadnjico in šele potem za vse druge na tem svetu (upam, da sem takega mišljenja samo jaz v vsej državi). Torej, imel bom tisto, kar ima sosed, ali še bolje, tisto, kar je najceneje in najučinkoviteje. In potem ostanemo pri nafti, plinu, premogu. Tudi v redu, če ne bi živeli v 21. stoletju. In v tem stoletju je ozaveščanje človeka na višji ravni, torej tako visoko, da dobro vemo, da sami sebi kopljemo grob. Malo manj grobo povedano, bolj pametni smo, bolj informirani, več ljudi več ve in bolj poznamo prihodnost, ki nam drvi naproti.

Kaj je OVE?

Biomasa, sončna energija, vodna ali hidroenergija, energija vetra, geotermalna energija, toplotne črpalke. Vse poznamo, vse že uporabljamo, kajne? Odgovor je pritrdilen, vendar je vse skupaj še močno zavito v povoje, ki se počasi, zelo počasi odvijajo. Pomembno je, da se in zato je pomemben tudi ta članek, ki skuša le opozoriti, da živimo v Sloveniji, na Gorenjskem.

Slovenija je ena sama biomasa. In zdaj se bo večina vprašala, zakaj ne nehamo težiti s to biomaso, ker si je tako ali drugače sploh ne znamo pridelati sami oziroma tako kot pravijo po televiziji, jo zastonj dajemo, torej jo podarjamo sosedom Avstrijcem. Odpravil sem se na sledenje proizvajalcem, predelovalcem, ponudnikom, prodajalcem biomase in kaj kmalu ugotovil, da dregam v osje gnezdo. Nazadnje se mi je to zgodilo, ko sem delal članek na temo avtomobilskih zavarovanj. Prišlo je do takega krega, da bi kmalu izgubil službo, zavarovalnice pa bi mi hvaležno prikimavale, češ prav mi je, zakaj pa vtikam nos tja, kamor ni treba. In vsi dobro vemo, kako pomembno je avtomobilsko zavarovanje. Nič več in nič manj kot pa ogrevanje z biomaso. Ampak, vseeno, novinarska žilica utripa in gre raje na borzo dela kot pa

No, vendar, razum vedno zmaga, pa čeprav včasih trda prede. Trda goriva, trdo nam prede predvsem zaradi cen, ki se dvigajo in dvigajo, a tehnologija gre po-

polnoma v drugo smer. Biomasa je drugo ime za Slovenijo! Slovenija je gozdna dežela, ena od najbolj poraščenih na svetu in ne samo v Evropi. Torej bi z izvozom lesa lahko toliko zaslužili, da bi se teh nekaj gospodinjstev v »matkurji« grelo zastonj. Pa se ne. Biomasa je les, trava, energetske rastline, rastlinska olja. Les iz gozda, hlodi, vejevje, grmovja, vse je obnovljivo in vsega je odveč iz naslova pospravljanja, urejanja, vzdrževanja in podobnih nujnih del, ki jih gozdovi tudi nujno potrebujejo. Lesni odpadki iz industrije, žagovina, lubje, odpadni leseni proizvodi, vsepovsod ležijo kot smeti, lahko pa bi se kurili »za med«. Torej z lesno biomaso si pridobimo poceni toploto, ki jo nujno rabimo za ogrevanje ali pa tudi kot pomagalo za pridobivanje električne energije. Saj to počnemo! Da, vendar veliko premalo. Prednosti biomase, ki jih največkrat zasledimo, so: obnovljiv vir energije, zmanjšuje emisije CO₂ in SO₂, prispeva k čiščenju gozdov, odpira nova delovna mesta, zagotavlja razvoj podeželja, zmanjšuje uvozno odvisnost. Mar ni Gorenjska eno samo podeželje, na katerem je zrak vse slabši in slabši, kjer imajo ljudje vse manj dela, kjer se gozdovi dušijo v neredu? Če ste se kot Gorenjec prepoznali v napisanem, potem je zdaj konec skrbi samo za svojo lastno zadnjico, mar ne?

Sončna energija prav tako odganja ljudi »s sončne«! Koliko držav na svetu je, ki bi imele toliko gozda na tako sončnih legah? Odgovor na vprašanje, kako malo

Kotel na polena

Fröling

S3 18 kW

Ob nakupu kotla vam uredimo vse potrebno za pridobitev nepovratnih sredstev Eko sklada.

- + S-tronic regulacija
- + hranilnik toplote ekocel 1800l
- + izolacija za hranilnik toplote
- + prvi zagon kotla
- = **5.999,99 EUR** z vključenim DDV

AKCIJA

36 plačil po

185 EUR

KOTLI NA POLENA, SEKANCE in PELETE

041 383 383 03 838 40 86 info@biomasa.si www.biomasa.si

sence je na Gorenjskem. Prednosti izkoriščanja sončne energije so proizvodnja električne energije iz fotovoltaičnih sistemov, ki so okolju prijazni. Izkoriščanje sončne energije ne onesnažuje okolja, proizvodnja energije je na istem mestu kot poraba. Fotovoltaika seže v deveto vas, kar pomeni, da omogoča oskrbo z električno energijo tudi v odročnih področjih, oddaljenih od naprav. Kjer so prednosti, so tudi pomanjkljivosti in tudi sončna energija jih ima. Prva pomanjkljivost se pokaže pri izkoriščanju

sončne energije zaradi različnega sončnega obsevanja posameznih lokacij in druga pomanjkljivost je cena električne energije, pridobljene iz sončne energije, saj je veliko dražja od tiste, proizvedene na tradicionalni način. **Kaj je že fotovoltaika?** To je tehnologija pretvorbe sončne energije neposredno v električno energijo. A to so sončne celice, kolektorji? Ne, to je tehnologija, **sončne celice pa so material** oz. polprevodni material, iz katerega so sestavljene. Silicij, ki ga pridobivajo iz kremenčevega peska, je

največkrat vsebina celic. Poznamo monokristalne, multikristalne in amforne sončne celice. Pri nas so najbolj uporabljene monokristalne celice, katerih ploščice so narezane iz enega samega čistega kristala.

Torej spet v premislek vsem, ki ste mogoče čez zimo pozabili na sončno energijo. Prihaja čas sonca, vročine, zato boste verjetno velikokrat pomislili, kako dobro bi bilo moč sonca ujeti za svoj dom.

Za Gorenjsko skoraj nepredstavljiva energija je **geotermalna energija**. Ta je skrita pod nami, pod zemljo in jo lahko izkoriščamo neposredno z zajemom toplih vodnih ali parnih vrelcev ali s hlajenjem vročih kamnin. Možnost izkoriščanja geotermalne energije je v Sloveniji predvsem zaradi raznolike geološke sestave tal različna. Še najmanj je najdemo na Gorenjskem, največ pa na Krško–brežiškem polju, v Panonski nižini, rogaško–celjskem območju, Ljubljanski kotolini, Istri in delu zahodne Slovenije. Tudi geotermalna energija nima samo dobrih učinkov. Slabosti so predvsem izlivi izkoriščene termalne vode, pogosto in drago čiščenje usedlin, ki nastajajo v cevni sistemih, usedanje tal, ki nastaja pri praznjenju vodonosnikov, ipd.

Vodna energija obstaja tudi na Gorenjskem, vendar lahko bi bila mnogo, mno-

go bolje izkoriščena. V razvitejših delih Evrope iznajdljiva manjša mesta, ki ležijo ob vodi, pridobijo finančna sredstva iz EU ter si z njimi zgradijo mini hidroelektrarno, ki na leto proizvedejo približno 5.500.000 kWh, kar nekako ustreza za 1500 gospodinjstev. Zakaj pa ne? Pravijo, da za tak projekt moraš imeti zgolj eno – župana, ki se mu ljubi delati. No, take na Gorenjskem vsekakor imamo, zato mogoče tudi kaj podobnega dočakamo in bomo takoj padli med razvite Evropejce, upam.

Energija nadležnega vetra na Gorenjskem še ni ujeta v kak koristen namen, čeprav je ta tehnologija zelo enostavna. Je pri nas premalo vetrovno? Ne. Ponavadi nas zmoti vizualni vpliv vetrne elektrarne. Torej, nekaj uporabnega nas zmoti, kaka grda arhitekturna spaka sredi vasi, mesta ali kraja pa nas ne? Drži, da v neposredni bližini taka elektrarna povzroča določen nivo hrupa, vendar vetrne elektrarne v največ primerih nimajo v neposredni bližini nikogar razen ptic in živine, ki se pase oz. divjadi in ravno to je v Sloveniji največji kamen spotike, ko se kdo spomni postaviti vetrnice. Sestavni del vetrne elektrarne je več deset metrov visok steber, v ohišju je generator električne energije, menjalnik hitrosti, rotor, sistem za spreminjanje smeri in seveda na vrhu ventilatorske lopatice, ogromna ptičja strašila, če ne celo ptičji morilci.

Večina vetrnih elektrarn potrebuje veter s hitrostjo okoli 5 m/s. Če ni vetra take hitrosti, elektrarna ne obratuje. Človek je ob njej skoraj brezposeln. Pri hitrostih nad 25 m/s, se vetrne elektrarne ustavijo, da ne pride do poškodb. Med 15 in 25 m/s proizvedejo vetrnice največ električne energije. Pri previsokih ali prenizkih hitrostih vetra je vetrna elektrarna zaustavljena in takrat ne proizvaja električne energije, zato se lahko zgodi, da stoji več dni, vendar na Gorenjskem bolj težko, ker piha vsak dan, razen takrat, ko se odpraviš v Bohinj na surfanje.

O **toplotnih črpalkah** smo v Moji Gorenjski pisali že vsemogoče pa še danes slišim vprašanja, kako hudiča delujejo in zakaj so dobre in koliko stanejo in ali jo ima lahko vsak, tudi tisti, ki

trenutno greje svoje kosti na drva? Zaviham z očmi in se vprašam, ali Moja Gorenjska res doseže vsakega Gorenjca. Doseže že, vendar ni nujno, da to vsi preberejo. Vemo, koga zanima ogrevanje. Tistega, ki sam plačuje položnice, ki vsak mesec prihajajo, tistega, ki seka drva v gozdu, ki je moral kupiti cirkular, da je vse razžagal, in tistega, ki od vseh cistern najbolj sovraži tisto, ki pelje kurilno olje. Fizikalno načelo delovanja toplotne črpalke je prenašanje toplotne energije iz nižjega temperaturnega potenciala na višjega ali obratno. Princip delovanja toplotne črpalke je v bistvu obraten od delovanja hladilnika. Preprosto in elegantno. Mogoče zdaj še malo predrago, vendar strokovnjaki trdijo, da je to alternativni vir energije, ki se zagotovo splača. Preverjali smo na terenu in dobili različna mnenja. Seveda je največ takih, ki govorijo, da še ni minilo petletno obdobje uporabe in še ne vedo, kaj jih čaka potem. Seveda pa so tudi taki, ki pravijo, da je to to, za ta denar. Kakšen denar? Odvisno, kakšnega soseda imate. Če boste kupili tiste najcenejše, a še

vedno stanejo več tisoč evrov, potem vaš sosod ne bo mogel spati in kmalu za njim niti vi ne, ker vam bo cele noči pela pod oknom eno in isto pesem. Dražje so boljše, bolj učinkovite in neslišne. Ne bojte se, da vas bo zeblo, ne bo vas, razen če se stvari lotite sami brez strokovnjakov, ki po pregledu vašega objekta točno vedo, kakšno črpalco vi potrebujete. Da, več vrst jih je in glede na delovanje se ločijo med seboj, torej mogoče ne morete postaviti ravno take, kot jo je sosod. Našteli smo vse članice OVE, torej vse možnosti obnovljivih virov energije. Tiste energije, ki nam ne uničuje planeta (če vam je sploh kaj mar zanj) in je vedno bolj dostopna, le pozanimati se je treba. Vsega tega ne morete uporabiti za vaš dom, lahko pa veliko in lahko s skupnimi močmi sosedov, vaščanov ali meščanov naredite nekaj, kar vas bo postavilo na zemljevid Razvite Evrope, take Evrope, kot si jo želimo, čiste, napredne, lepe in bogate ter najudobnejše za čas našega življenja in življenja tistih, ki pridejo za nami, torej znanamcev.

Trstenik 15, 4204 Golnik

Na peči **5** let
garancije

Peč na trda goriva

Bojlerji, hranilniki tople ogrevalne vode

Peč na tekoča goriva

Peč na lesno biomaso kombinacija drva - peleti

Možna subvencija

Bojlerji iz nerjaveče kovine

Zg. Brnik 143, 4207 Cerklje
tel.: 04/25-26-650, GSM: 041/734-018
www.vrecek-peci.com

Slika je simbolična

Trendi ogrevanja so se spremenili

V Eltronu že več kot dvajset let skrbijo za kakovostno ponudbo ogrevalnih tehnik, vodovodnih inštalacij in ponudbo v programu kopalnic. »Ponudbe v smislu 'kupi dva za ceno enega' ali podobno nikoli nismo imeli in je tudi ne nameravamo imeti. Za vsakega kupca posebej pa bomo dali vse od sebe, pošteno svetovali, skupaj poiskali najboljše rešitve na vseh področjih,« pravi direktor Jernej Gortnar.

Boštjan Bogataj

V decembru leta 1990 je Jernej Gortnar ustanovil podjetje Eltron, z delom pa so začeli 1. aprila 1991. »Naš prvi delovni dan je bil dan šal in smeha, vendar smo resno zastavili in nam je uspelo,« pravi danes. In ne le to, tri leta kasneje so se preselili in razširili. Ogrevalni tehniki in vodovodnim inštalacijam so dodali kopalniški program in v naslednjih petih letih potrojili prodajo.

Na prelomu tisočletja se je Eltron povezal z njihovim dotedanjim najboljšim kupcem in ustanovil podjetje Veto Vetrnogovina. Kljub temu je podjetje ostalo samostojno, z nalogo maloprodaje na Gorenjskem. »Vsa leta smo skrbeli, da so naši kupci zadovoljni s ponudbo in storitvami, zato se vračajo in istočasno širijo dober glas o nas,« pravi Jernej Gortnar.

Gradbeništvo je v zadnjih letih v močnem upadu. Kako se gospodarska kriza odraža v vašem poslovanju?

»Gospodarska kriza se je v svetu pojavila že davnega leta 2008, tako da so mnoge (uspešnejše) ekonomije najtežje čase že prebrodile in se počasi vračajo na pota gospodarskega okrevanja. Seveda so bila povsod potrebna mnoga odrekanja in prilagajanja, torej to, kar se pri nas šele resno začenja. Zaslužimo si boljše čase, o takšnih smo govorili vse od samostojnosti naprej, vendar bo za doseg cilja nujno storiti več. Pogrešam enotnejšo politiko, skupno vizijo, skupen pogled v prihodnost in podobno, ne pa poimenovanja vojašnic po enem ali drugem heroju, kar razdvaja. Gospodarska kriza je poleg drugih posledic več kot razpolovila gradbeno panogo, nizke gradnje (predvsem gradnja avtocestnega križa, ki smo ga Slovenci bo-

Foto: Tina Doki

gato preplačali) so zamrle, visoke gradnje pa so se zapletle v nepremičninski balon. To občutimo vsi, vseeno pa naše podjetje dosega rahlo rast, ker smo se velikim projektom namenoma izogibali, zato pa se toliko bolj trudimo pri zadovoljevanju naročil srednjih in malih kupcev.«

Dejavni ste v dejavnostih ogrevanja, vodovoda in kopalniškem programu. So te dejavnosti povsem ločene ali se dopolnjujejo?

»Naša glavna dejavnost je ogrevalna tehnika, ki jo že od začetka dopolnjujemo z vodovodnimi inštalacijami in opremo za kopalnice. Trendi v ogrevalni tehniki so se v zadnjih letih drastično spremenili. Povpraševanje po opreми, ki uporablja za energent olje ali plin, se je v zadnjih letih močno zmanjšalo, nadomeščajo jih naprave, ki izkoriščajo obnovljive vire energije. Gozdovi pokrivajo skoraj 60 odstotkov vse Slovenije, žal pa nimamo uveljavljene primerne strategije ravnanja s tem naravnim virom – bogastvom. Določen delež

v energetske bilanci nam omogoča tudi sončna energija, kjer smo zopet naleteli na probleme previsokega subvencioniranja sončnih elektrarn v preteklosti, kar sedaj plačujemo vsi. Ali bo TEŠ 6 uspešen projekt ali ne, bo pokazal čas. Vetrna energija bi bila lahko uspešna na določenih področjih Slovenije, vendar se investicije ne premaknejo z mrtve točke.«

Na področju ogrevanja zagotavljate široko ponudbo, strokovne izvajalce, servis in svetovanje. Kakšni ogrevalni sistemi so trenutno najbolj aktualni? Po čem kupci najbolj povprašujejo?

»Potrebe kupcev so različne in odvisne od vrste investicije oziroma obstoječega stanja. Pri novogradnjah ali celovitih obnovah kurilnic se kupci odločajo med toplotnimi črpalkami ali napravami na lesno biomaso. V nekaterih primerih tudi za kombinacijo obeh. Pri toplotnih črpalkah v ospredje stopajo naprave, ki delujejo po načelu zrak/voda, ker pri teh ni potrebno dokaj drago vrtanje za namestitve geo-

-sond ali polaganje zemeljskih kolektorjev. V naši ponudbi imamo toplotne črpalke Stiebel Eltron, DeDietrich in nenazadnje tudi črpalke domačega proizvajalca Krototerm. S to ponudbo, ki jo dopolnjujemo z lastnim strokovnim svetovanjem, certificiranimi izvajalci in serviserji, lahko zadovoljimo večino potreb naših kupcev. Naprave na lesno biomaso so v osnovi kotli na polena, na pelete (brikete) ali sekanke. Odvisno od možnosti posameznika, pričakovanega udobja in potrebne moči strankam svetujemo najboljše rešitve. Naša ponudba obsega vrhunske naprave proizvajalca Windhager, cenovno ugodne produkte Sunsystem in odlične rešitve domačega proizvajalca Valtis.«

Kakšne možnosti za znižanje stroškov imajo lastniki peči na zemeljski plin ali kotlov na kurilno olje?

»Hkrati ponujamo tudi odlične rešitve za kupce, ki so priključeni na zemeljski plin oziroma stanovalce v blokih. Z zamenjavo obstoječih, starih plinskih naprav z najnovejšimi – cenovno zelo ugodnimi – kondenzacijskimi pečmi NANE0 zmanjšajo porabo plina, povečajo varnost in si zago-

tovijo dolgoročno vzdržno ogrevanje in pripravo sanitarne vode. Tudi tisti kupci, ki so v preteklosti investirali v oljne kotle, si lahko pomembno zmanjšajo stroške z dograditvijo ustrezne naprave (toplotne črpalke ali kotla na polena/pelete, sončnih kolektorjev in podobno). Priporočam, da se najprej oglasijo pri nas in se dogovorijo za ogled obstoječega stanja, na podlagi tega pa jim bomo lahko optimalno svetovali in predlagali strokovno izvedbo.«

Ob odločanju za novo kopalnico največkrat kupujejo oči. Eltron ima urejen bogato opremljen salon. Kaj lahko izbirajo kupci in kaj jim ponujate?

»Salon kopalnic je strukturiran v tri dele. V prvem imajo kupci možnost ogleda t. i. boksov, kar več kot trideset postavitev različnih kopalnic ponuja vizualni ogled možnih rešitev. Nato si v drugem delu ogledajo različne izvedbe sanitarne keramike, kopalniških omaric, tuš kadi in kabin, pip, tipk in drugih dodatkov, ki jim najbolj ustrezajo. V tretjem delu je široka izbira zunanjih, notranjih, talnih in stenskih keramičnih ploščic s potrebnim materialom za polaganje. Naši dobavitelji so preverjeni

proizvajalci iz Slovenije, Italije, Španije, Nemčije, Francije, Poljske, Češke. Prihajajo iz Evropske unije, kar zagotavlja kvaliteto. Za lažje odločanje kupcem ponujamo brezplačen 3D izris kopalnice glede na izbrane materiale, dimenzije, odtenke, lahko tudi več variant. Seveda strankam pomagamo tudi pri izbiri izvajalca, ki bo strokovno in kvalitetno opravil vsa potrebna dela v novi kopalnici. «

Koga pričakujete v Eltronu, mojstre ali končne kupce?

»Vse, ki nam zaupajo, da bomo korektno in pošteno opravili naše delo. Sicer pa vsak končni kupec potrebuje mojstra in obratno. Mi pomagamo, da se tudi zaradi znižane davčne stopnje za končne kupce odnos ohranja in nadaljuje.«

Boste v prihodnjih letih širili svoje dejavnosti?

»Nekoliko manjša, a kljub vsemu rast poslovanja podjetja Eltron nas kljub neugodnim gospodarskim razmeram navdaja z zmernim optimizmom. Upamo le, da se bo naša Sneguljčica, to je politika, pravočasno zbudila.«

ELTRON

Eltron, d. o. o., Šuceva ulica 56, 4000 Kranj
T: 04/828 05 65
 E: info@eltron.si

www.eltron.si

Odpiralni čas:
PON-PET: 7.00–19.00
SOB: 7.00–13.00

- KERAMIČNE PLOŠČICE
- SANITARNA KERAMIKA
- KOPALNIŠKO POHIŠTVO
- TUŠ KABINE
- KOPALNIŠKE IN KUHINJSKE ARMATURE
- KOPALNIŠKI DODATKI

➤ BREZPLAČEN IZRIS KOPALNIC

➤ NAŠE KVALITETE ... VAŠE KORISTI:

- 22-letne izkušnje: zanesljiv partner, ki vam ponuja sodobne in celovite rešitve za vaš dom
- Široka ponudba kvalitetnih izdelkov na enem mestu
- Brezplačno strokovno svetovanje in izdelava ponudb
- Brezplačen izris kopalnic
- Pomoč pri izbiri strokovnjaka – usposobljenega izvajalca, ki vam bo kvalitetno opravil vsa potrebna dela v novi kopalnici.
- Brezplačna dostava

ceramica
POLCOLORIT

LOVE
 CERAMIC TILES

Undefasa
 CERAMICA Y GRES

incea CATALANO

LUMARJEV SVET INOVATIVNE IN ENERGETSKO UČINKOVITE GRADNJE

Vsakdo izmed nas si želi živeti najbolje. A živeti najbolje je še posebej v današnjih časih izziv, ki ni omejen le na posameznika. S sprejetimi odločitvami in dnevnimi dejanji namreč sooblikujemo naše življenje in podobo okolice, v kateri živimo. Pomena dobrih odločitev se zavedajo tudi v podjetju Lumar IG, kjer so se že pred leti odločili, da bodo proizvajali izključno inovativne in okolju prijazne nizkoenergijske ter pasivne montažne objekte. Gre za izziv sodobnega časa, ki so ga z znanjem in izkušnjami uspešno prenesli v prakso. Inovativne rešitve, varčevanje z energijo, kakovostno oblikovanje in skrb za okolje so njihove glavne prednostne naloge.

LUMAR SILENT IN LUMAR SILENT TOP

Zagotavljanje kakovostnega bivalnega ugodja v vseh hišah Lumar je eno njihovih ključnih prizadevanj. Zato so v želji po zagotavljanju boljše zvočne izolativnosti v spalnih prostorih, kjer je hrup najbolj moteč, razvili novo tehnologijo Lumar Silent. Z novo tehnologijo v podjetju Lumar IG sledijo sloganu Živeti najbolje in kupcem ponujajo izdelek, ki z vgrajevanjem naravnih materialov v konstrukcije ter drugih tehnoloških rešitev izboljša tako bivalno ugodje kot tudi bivalno klimo. Z novo tehnologijo v Lumarju zagotavljajo do vsaj 5 dB boljše zvočno izolativnost.

NOVE KLASIČNE IN SODOBNE ENERGETSKO UČINKOVITE HIŠE LUMAR

S svojim hišnim arhitektom in izbranimi mladimi ter že priznanimi slovenskimi arhitekti so razvili novo generacijo montažnih hiš, ki so odličen dokaz, da je tudi tipska hiša lahko energetska učinkovita, sodobna in kakovostno oblikovana. Temu so sledili pri nadgradnji idejnih zasnov prodajnih uspešnic hiš PRIMUS in SOLARIS. Najbolje prodajana pasivna hiša PRIMUS je od sedaj tudi v mansardni izvedbi in posebni izvedbi z ložo, medtem ko so hiši SOLARIS dodali nekoliko večjo tlorisno zasnovo s 119 m², ki ima kot original odlično razporejen in funkcionalen tloris. Temu so pa sledili tudi pri razvoju povsem novih sodobnih in izjemno funkcionalnih hiš DOMUS ter KUBUS. Nova linija energetska učinkovitih hiš DOMUS s svežo in sodobno oblikovno zasnovo cilja v segment najbolj pogostih urbanističnih usmeritev glede etažnosti, oblike in naklona strehe. Nova je tudi hiša Kubus 148, ki s svojo razgibano zunanostjo, funkcionalnim tlorisom in velikimi steklenimi površinami

ponuja odlično bivalno počutje. Tako lahko že med široko izbiro njihovih klasično in sodobno oblikovanih hiš najdete vašo prav posebno hišo. Uresničijo pa lahko vašo željo po povsem unikatnem in edinstvenem domu, saj pri gradnji individualnih montažnih objektov z Lumar IG danes praktično ni več omejitev.

PRVA AKTIVNA HIŠA ZA POSKUSNO BIVANJE V SLOVENIJI

Tudi pri razvoju in gradnji Aktivne hiše Lumar so v podjetju sledili celovitemu in trajnostnemu odnosu do okolja. Z izjemnim toplotnim ovojem iz naravne izolacije, ki jo je možno reciklirati, z vgrajenimi stekli, ki dajo približno 2.000 kWh sončne energije letno, popolnim izkoriščanjem obnovljivih virov, aktivnim prezračevanjem z avtomatskim odpiranjem oken in približno 4.000 kg zmanjšanjem vsebnosti izpustov CO₂, predstavlja vizijo montažne gradnje v Sloveniji in Evropi v prihodnje. Hiša bo služila tudi kot raziskovalni objekt, saj bo kar 64 vgrajenih točk za monitoring (kontrolira se vsebnost CO₂, vlaga, temperatura ...), ki bodo omogočale spremljanje realnih rezultatov o dogajanju v hiši in konstrukciji. Vsi zbrani rezultati bodo podjetju pomagali pri razvoju novih konstrukcijskih sistemov ter ostalih kakovostnih energetska varčnih rešitev. Aktivna hiša Lumar je tudi prva hiša za poskusno bivanje v Sloveniji. Na ta način želijo ljudem omogočiti izkušnjo bivanja v tem trenutku v eni najbolj tehnološko naprednih montažnih hiš v Evropi in tudi na ta način dodatno pomagati ovreči morebitne predsodke o montažni gradnji. Prve stanovalce bo hiša sprejela v poletnih mesecih.

ENERGETSKO OPTIMIRANI SISTEMI ZA NAJVIŠJE SUBVENCije EKO SKLADA

Hiše Lumar odlikuje optimirana izolacija ovoja, pravilna in kakovostna vgradnja stavbnega pohištva ter izvedbeni detajli, ki zagotavljajo ustrežno zrakotestnost ovoja. Tako je prav vsaka hiša Lumar energijsko učinkovit dom s prijetno bivalno klimo. Vse hiše Lumar so izjemno energetska učinkovite, kar zagotavlja najvišje subvencije Eko sklada. V podjetju vam pomagajo z nasveti in pripravo potrebne dokumentacije za pridobitev subvencije.

Dobrodošli v svetu inovativne in energetska učinkovite gradnje vrhunske kakovosti. Več o hišah Lumar lahko najdete tudi na www.lumar.si.

ŽELIM SI

SVEŽO, SODOBNO TER TEHNOLOŠKO DOVRŠENO HIŠO IN NIČ VEČ.

KOBIIT/WEBK

**POMLADANSKE
UGODNOSTI**

Tudi ta hiša Lumar je do
31. maja 2013 še bolj dostopna.

IZVEDBA NA KLJUČ
ŽE OD 119.140,00 EUR*

* Več na www.lumar.si.

Domus 122c

Arh.: Miha Završnik u.d.i.a.

CLASSIC

**PREDSTAVLJAMO NOVO
DRUŽINO HIŠ LUMAR DOMUS**

Arhitektura hiš Lumar DOMUS je sveža in sodobna, s svojo oblikovno zasnovo pa cilja v segment najbolj pogostih urbanističnih usmeritev glede etažnosti, oblike in naklona strehe.

Lumar[®]
Živeti najbolje!

T: 02 421 67 50 I: www.lumar.si

A COMPANY OF THE GREEN BUILDING GROUP

PASSIV
HAUS
geprüft
Komponente
Dr. Wolfgang Feist

Nove modne identitete

Modne zgodbe so me znova pripeljale do tega, da z vami delim ne(znano). Več svetlobe in toplote nam izboljšuje razpoloženje, obenem pa si oddahnemo, ko garderobo zamenjamo z bolj lahkotnimi oblačili, ko v garderobni omari zaveje svežina živahnih barv in v naših kopalnicah zadišijo novi vonji. Pred vami so nove modne identitete, ki vas bodo presenetile, zabavale in nahranile dušo. Ujemite jih in uživajte!

Karmen Klobasa

Flower power

Rože so glavna tema nove sezone. Cvetijo po vseh oblačilih, hlačah, bluzah, oblekah, jaknah in modnih dodatkih. Če je nekoč pomenilo, če smo bili od glave do pete oblečeni v rože, modno katastrofo, je danes za mnoge dame to velika priložnost, da eksperimentirate in pokažete svojo romantično ter žensveno stran. Sprehodite se po travniku narcis, marjetic, tulipanov, makov in drugega cvetja. Bodite razkošne, barvite, nežne in glamurozne, bodite roža vseh rož. Podnevi in zvečer. Kalejdoskop predlogov s cvetličnimi tiski je neskončen. Od romantičnih motivov cvetov, velikih in majhnih, do abstraktnih, ki črpajo navdih v sodobni umetnosti. Vsem pa je skupna moč v barvah.

FLOWER POWER

pa vam svetujem, da kombinacijo ustvarite z ozkimi belimi hlačami, ki naj segajo do gležnjev in nič dlje. Da, hlače so se skrajšale.

Jeans srajca

Jeans je večni spremljevalec modne sezone. Nosijo ga mladi in malo manj mladi. Tokrat je vsa pozornost usmerjena v kulturno oblačilo, ki ga nismo nikoli pozabili. To je jeans srajca v ponošenem videzu – raztrgana, peskana, celo spr-

Bela kliče poletje

Bela barva ima rezerviran svoj letni čas in svoje priložnosti. Bela je večna spremljevalka visokega poletja. Mislim, da se nobena barva poletju ne poda bolje kot prav bela. Ima pa še veliko drugih prednosti. Ko temperature narastejo, vam v belih oblačilih ni tako vroče, saj bela barva odbija svetlobo. S svojo čistostjo zapeljivo poudari silueto. Je odlična v družbi z drugimi barvami. Poudari pa tudi našo zagorelo polt. Bela je pač bela. In je tudi letos hit poletja.

Bela oblačila so lahko popolnoma neškodljive zverinice. Če poznate svoje telesne proporce, svoj barvni stil, jo boste odlično sprejeli. Če ne v oblačilih, pa v dodatkih. Zavedati se morate tudi, da vas bodo ljudje opazili vedno, ko boste v belem. Izjemno lahka, prilagodljiva in elegantna v svoji preprosti obliki je tunika. Naj bo bela in teksturirana. Oblečete jo lahko tudi samostojno. Dolžino prilagodite svojim telesnim proporcem. Vsi tisti, ki pa prisegate na to, da pod tuniko morate vendarle še kaj obleči,

COO
center
očesne
optike
Gorenjska

Center očesne optike Gorenjska

Kranjska cesta 24
4202 Naklo
tel: 04 595 13 14, 040 873 720
E-mail: coo@t-2.net

Odpiralni čas
od ponedeljka do petka
od 8.30 do 18.30
v soboto od 9.00 do 12.00,
nedelje in praznike zaprto.

www.coo.si

na z verikino. To je srajca z mestnim pridihom. Popolnoma klasična, z vsemi srajčnimi detajli; srajčni ovratnik, zapestnik višine 6 cm, žep na srčni strani in obvezno zapenjanje z neti, oziroma pravilno slovensko, s stiskači. Kroj je poloprijet. Srajco nosimo zunaj ali zatlačeno za hlače, krilo. Ta srajca je res super. Akter nošenja boste vi sami. Naj bo urbano, sproščeno, s primesmi avanturizma.

Črte in rumena terapija

Ne glede na to, kakšno modno pot si boste začrtali za letošnje poletje, moda pravi tudi to, da se vsaj sem ter tja začrtajte v črte. Horizontalne po mornarsko, vertikalne ali diagonalne. Široke 5 cm ali bolj elegantne širine 1,5 cm. To so značilnosti modnih črt, ki se bodo plazile po oblačilih. Obvezno so monokromatske in se izražajo s podporo bele. So jasne in čiste. Kam in kako jih boste postavili, kritično presodite sami glede na postavo. Horizontalno potekajoče nas širijo, vertikalno potekajoče nas optično podaljšujejo. Pomembna je tudi širina. Ta nam govori o karakterju osebe. Odlična barvna terapija k črno-belim črtam je rumena. Govorim predvsem o

močni rumeni, ki zares pusti vtis, a to še ne pomeni, da jo je nemogoče kombinirati ali da je primerna le za plažo. Morda za začetek poskusite z živahno rumeno v dodatkih. Čevlji, torbica, pas. Najbolj drzni pa boste rumeno pogumno uporabljali kot osrednjo atrakcijo vaše oprave.

primesem, ki jih urbani stil zelo prefinjeno meša med seboj, predstavlja na tisoče različnih možnosti, med katerimi prav vsakdo najde pravo in lahko to podredi svojemu načinu želja kot tudi okusu. Še ena sezonska posebnost so luksuzna krila, ki jih lahko nosite na preprosto majico, svilen top ali bluzo. Krila so obvezno ozka v obliki svinčnika in dolžine tik čez koleno, kar deluje zelo damsko. Luksuz jim ustvarjajo dekorativni svetleči kamenčki, bleščice, plastificirane luske, raznovrstni svetleči premazi. Naj se sveti. Pa da ne bo pomote, svetleča krila se nosijo podnevi!

Luksuzna krila

Sodobna urbanost je seveda pisana na kožo tako rekoč vsem prebivalcem mesta, in tistim, ki jim delovne obveznosti ne zapovedujejo zelo togih in formalnih garderobnih pravil. Zahvaljujoč številnim

Suknjič za vse stile

Naslednja tema, ki zaznamuje sezono v oblačenju žensk, v ospredje postavlja suknjič. Eleganten ali športno eleganten zamenjuje jopico in je novi modni navdih. Zanimivo je, da so ga tudi kataloški prodajalci postavili na naslovnico, kar kaže na to, da bo trend verjetno množičen. Suknjič kombinirajte na vse mogoče kose. Obleko, krilo, kavbojke ... Dolžina suknjiča naj sega do sredine bokov, lahko tudi dlje. Suknjič je rahlo tejliran in krojen na fazono. Modni namigi;

svetlični suknjič, suknjič s plastificiranim premazom, enobarven suknjič ..., poiščite takšnega, ki ustreza vašemu stilu in vašim oblačilom. Torej, kameleonsko varianto.

Neon na visokih petah

stabilnih ožjih petah. Ključne zapovedi modne obutve za novo sezono so nove silhete, mehko polirano ali lakirano usnje, briljanten lesk, neonske barve, prevladujeta rumena in roza, ter privlačni domiselni detajli. Modni hit je odprta konica, zanimiv preplet paščkov čez nartni del, pa še kakšna kovinska zakovica, kar pričara posebej živahen videz. Med detajli so zanimive tudi pentljice. Mešanje stilov je dovoljeno, prav tako tudi barvno mešanje. Pomembno je, da imate svojevrstno in najbolj noro zgodbo na nogah. Neon na visokih petah.

Moda v čevljih prinaša povsem nove ideje modnega izražanja. Pri ženskih modelih je ekstravagantnost izražena v polnih visokih petah ali v

C60
center
očesne
optike
Gorenjska

Ob nakupu korekcijskih očal VAM PODARIMO OKULISTIČNI PREGLED

OKULISTIČNI PREGLEDI VIDA

PREGLEDI ZA KONTAKTNE LEČE

SONČNA OČALA Z DIOPTRIJO

Unovčite lahko tudi RECEPT na očala

Popust velja samo s kuponom do 1.7.2013

15% POPUSTA NA VSA SONČNA OČALA

FOTOGRAFIJE: SEJEMSKO GRADIVO MILANO, PARIZ, BERLIN

© 2013, foto: Arneja Kozelj 24, Nino

Poznopomladanska rez cvetočih grmovnic

Pomlad se preveša v drugo polovico in cvetoče grmovnice, ki nas razveseljujejo s svojim bujnim cvetenjem, počasi končujejo svoje poslanstvo, saj so nekatere izmed njih že odcvetele ali pa pocvitaajo. Forzicija (*Forsythia*), ki med prvimi osrečuje s svojim bujnim cvetenjem, je skoraj dodobra odcvetela, prav tako tudi japonska kutina (*Chaenomeles*) in kerija (*Kerria*).

Ker se je letos zima poslovila kasneje, je nekoliko spremenjen tudi čas cvetenja. Grmovnice, ki bi morale zacveteti že ob koncu meseca marca, so čas cvetenja malo odložile, medtem ko poletne grmovnice, kot na primer španski bezeg (*Syringa*), že cvetijo. Narobe svet, bi lahko rekli.

Če želimo, da bodo zgoraj naštetе rastline ter še mnoge druge polno cvetele tudi prihodnjo pomlad, potem je zdaj pravi čas, da jih obrežemo. Rez je postopek, ki ga izvajamo na dve do tri leta. Pomembno je, da se držimo pravila, da večino izmed njih le izrezujemo in bistveno manj prikrašujemo. Zakaj je to pomembno? To so rastline, ki navadno cvetijo na dolgih poganjkih, zato je prav, da le-ti v samem grmu tudi ostanejo, novi pa nastajajo poleti. Držimo se pravila, da izrezujemo le stare, večletne poganjke, ki so že opravili svoje, in na ta način naredimo prostor za mlade, ki bodo polno cveteli prihodnjo pomlad. Zavedati se je potrebno, da bodo cvetni brsti, ki bodo cveteli prihodnjo pomlad, začeli nastajati šele med tem poletjem, zato moramo biti previdni pri rezi. Okrasne rastline imajo svojo dinamiko rasti. Le z upoštevanjem zakonitosti njihovega razvoja si bomo zagotovili vsakoletno polno cvetenje. Če jih bomo znali opazovati in prisluhniti njihovim potrebam, nas bodo s svojim cvetenjem razveseljevale tudi prihodnjo pomlad.

Peter Ribič, dipl. ing. agr. in hort.

Slečev (*Rhododendron*) in azalej (*Azalea*) po cvetenju ne obrezujemo, pač pa odstranimo le odcvetele, suhe cvetove. / FOTO: S. ŠEGULA, 2010

FlorCert – prava odločitev

Znanje je zaklad, ki venomer spremlja svojega lastnika.

Kitajski pregovor

V Biotehniškem centru se zavedamo, da je znanje največji zaklad, ki ga lahko damo našim dijakom in študentom, in največja konkurenčna prednost posameznika na trgu delovne sile. Na področju cvetličarstva smo naredili pomemben korak za prihodnost in postali partnerji v mednarodnem projektu FlorCert, v okviru katerega se izvaja več različnih aktivnosti. Glavna cilja projekta sta dvig strokovnega srednješolskega nivoja cvetličarjev in poenotenje temeljnih znanj. Primerljivost cvetličarskega znanja z znanjem v različnih državah je neprecenljiva, saj se z mednarodno primerljivim znanjem odpro vrata v svet zaposljivosti. Ko dijak pridobi mednarodno priznan certifikat, s potrdilom izkazuje, da je dosegel visok mednarodni standard v svoji izobrazbi. Tako lažje dobi službo v tujini, saj delodajalci vedo, kakšen nivo znanja lahko od njega pričakujejo. Ravno ta ideja se je začela uresničevati z ustanovitvijo FlorCerta.

Predsednik FlorCerta je Mikael Sörensson, ki je hkrati tudi predsednik združenja cvetličarjev na Švedskem. V tem projektu trenutno sodeluje šest držav: Švedska, Finska, Nizozemska, Italija, Hrvaška in Slovenija. V BC Naklo so mednarodni izpit uspešno opravili trije dijaki, ena študentka in en udeleženec izobraževanja odraslih.

Kandidati svoje znanje potrjujejo ob različnih dogodkih, na razstavah in tudi tekmovanjih. V soboto, 25. aprila 2013, je v Arboretumu v Volčjem Potoku potekalo cvetličarsko tekmovanje Holandska vas, kjer je v cvetličarski umetnosti iskalo dvanajst cvetličark in cvetličarjev. Kronani zmagovalec cvetličarskega prvenstva Holandska vas – Arboretum je postal znani florist Matjaž Beguš. Drugo mesto je dosegel Kimy Beguš Kutin, ki je svoje znanje zagovarjal tudi na mednarodnem izpitu FlorCert.

V Umagu je 27. in 28. aprila 2013 potekalo mednarodno cvetličarsko tekmovanje trinajstih srednjih šol iz petih držav: Švedske, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Srbije in Slovenije. Tema tekmovanja je bila »pravljice« in z dekletki smo izbrale pravljico Sneguljčica in sedem palčkov. Poleg tematske kompozicije je bilo potrebno narediti tudi cvetlično obleko za pravljичnega junaka. Katja Černe in Tajda Podlogar sta naredili prekrasno obleko za Sneguljčico in dosegli drugo mesto v kompoziciji, drugo mesto v izdelavi cvetlične obleke in tudi skupno drugo mesto.

Z odličnimi uvrstitvami so dijaki pokazali svoje znanje in veljavo mednarodnih certifikatov FlorCert ter s tem dokazali kakovostno poučevanje mentorjev. Vidimo, da je FlorCert res prava odločitev.

dr. Sabina Šegula

Kaj dela vrtnar?

Pred setvijo ali sajenjem sadik na stalno mesto je potrebno pripraviti grede. Zemljo dobro pognojimo. Uporabimo dobro preperel hlevski gnoj ali kompost. Mi smo gnojili s peletiranim organskim gnojilom (taka gnojila vsebujejo NPK hranila v različnih razmerjih in 40 odstotkov ali več organske snovi, kar tla zelo obogati z organsko snovjo in koristnimi mikroorganizmi). Nato oblikujemo grede, na katere sejemo ali presajamo sadike. Gredo prekrijemo z zastirkó (slama, seno, črna polietilenska folija, črna polipropilenska folija, papir ...), da preprečimo zapleveljenost. Če uporabimo zastirkó, ki je nepropustna za vodo, pod njo napeljemo še cevi za namakalni sistem.

Ko presajamo sadike s koreninsko grudo, poskrbimo, da niso presušene, saj se tako brez težav vrasejo. Če sadimo sadike brez koreninske grude, jih sadimo v mokro zemljo. Sadike sadimo na določeno razdaljo, ki je odvisna od vrste rastline. Sadike, ki za rast potrebujejo več prostora, sadimo bolj narazen. Koliko sadik potrebujemo za določeno površino, vrtnarji in hortikulturni tehniki preračunajo iz priporočene razdalje sajenja. Izračunajo tudi, koliko semena potrebujemo za določeno površino.

S hortikulturnimi tehniki smo preizkusili tudi cepljenje sadik plodovk. Cepljene sadike

Polaganje folije

paradižnika so boljše predvsem zaradi odpornih podlag, na katere so cepljene manj odporne, a zelo okusne žlahtne sorte. Podobno je tudi pri cepljenju kumar na bučo, z globokimi, na sušo odpornimi koreninami. Pri cepljenju skupaj združimo podlago odpornejše sorte in žlahtnejši cepič. Po cepljenju postavimo v senčen prostor, kjer je visoka zračna vlaga. V 10 do 14 dneh se sadike zrastejo. Če je cepljenje uspešno, podlago odstranimo vrhnji del, cepiču pa korenino. Ko take sadike sadimo v zemljo, pazimo, da je cepljeni del nad površino tal. Če sadiko posadimo preveč globoko, cepljenje ni smiselno (kot da sadika ni cepljena).

Nataša Šink, univ. dipl. ing. agr.

Sajenje sadik na stalno mesto

Cepljenje kumar

Vrtnarjenje brez vrta

Včasih nam v vrtu zmanjka prostora, nekateri imajo vrtičke oddaljene od stanovanj, marsikdo pa sploh nima možnosti imeti vrta. V zadnjem času je moderno pridelovanje zelenjave in zelišč na balkonih in terasah ali jih vzgajati na manjši površini v odpadni embalaži. Za sajenje zelišč in vrtnin so primerni različni lončki, sodi, plastična korita, lesene gajbice, odslužene avtomobilske pnevmatike. Najprej poskrbimo za primerno drenažo, vanje nasujemo lahek in zračen substrat, posadimo rastline in skrbimo za zalivanje in dognovanje. Za zalivanje si je najbolje pripraviti posode s postano vodo ali zbirati deževnico. Zelene nasadke je priporočljivo postaviti pod streho, na sončno mesto. Na balkonih lahko pridelujemo različna zelišča, paradižnik, feferone, papriko, jajčevac, solato, blitvo, stročji fižol, peteršilj in jagode. Paradižniku lahko kot oporo postavimo palice ali plastificirano mrežo. Prednost damo izbiri cepljenih sadik. Na tržišču dobimo cepljene sadike plodovk – paradižnika, bučk in zelišč – bazilike, cepljene na grmičasto obliko rasti. Na obrobju hiše si lahko sezidamo dvignjeno gredo ali jo naredimo iz odpadnih desk. Pomembna je premišljena kombinacija zasaditve. Na manjši prostor ob obrobju lahko zasadimo sosedstvo treh sester. To so korusa, ki nam služi za oporo, ob njej se vzpenja fižol, kot osnovanje zelene mase pa zasadimo bučke. Zasaditev vrtnin in zelišč lahko nadomesti okrasne zasaditve iz balkonskega cvetja, hkrati pa si lahko pridelamo nekaj zelenjave brez uporabe fitofarmacevtskih sredstev.

Nataša Kunstelj, univ. dipl. ing. agr., BC Naklo

FOTO: N. KUNSTELJ

FOTO: N. KUNSTELJ

**Razstava Cvetlične pravljice na Brdu –
od 13. 6. do 16. 6. 2013**

**Razstava del zaključnih letnikov in
UNESCO projektov 19. 6. in 20. 6. 2013**

NOVO

Oblecite vašo kopalnico v keramične ploščice svežih barv, ki vas bodo sprostile po napornem dnevu.

PRIVOŠČITE SI SVEŽINO

Ploščice Pennellato
20x50

Kopalniški blok Lyra
Omarica z ogledalom

+

spodnja omarica z umivalnikom
dim. 78 cm

349,50 €

Tudi v beli barvi

Do konca junija
dajemo 25 % popust
za vse artikle
iz zaloge (sanitarna
keramika, kabine,
ploščice, armature).

Popusti se ne seštevajo!

Vrata Lesna
že od
48,60 €

Vrata vam tudi vgradimo

**KOMPLETNA ADAPTACIJA
KOPALNICE V 10-ih DNEH.**
IZRIS, IZMERE IN KOORDINACIJA Z IZVAJALCI.

Salon kopalniške opreme
Šuceva 23, Kranj
Telefon: 04/201 30 14
e-mail: dolnov@dolnov.si

Vaše zdravje nam je pomembno.

VZAJEMNA
Jaz zate, ti zame.

Brezplačne storitve,
ki jih omogočamo našim zavarovancem
kot pomoč pri skrbi za zdravje:

- + kako hitro do zdravnika specialista
- + varna uporaba zdravil
- + svetovanje s področja zdrave prehrane
- + preprečevanje izgorelosti

 pokličite **080 27 60**
 obiščite **pomoc.vzajemna.si**

Aktiviraj storitev

Center za vaše zdravje

vzajemna
pomoč

VZAJEMNA
Jaz zate, ti zame.

KONTAKT:

PE KRANJ
Koroška cesta 1
tel.: 04/ 201 03 00

www.vzajemna.si

- Kranj, Zlato polje 2
- Jesenice, C. Cirila Tavčarja 3/b
- Radovljica, Kranjska c. 1
- Škofja Loka, Kapucinski trg 8
- Tržič, Cesta Ste Marie aux Mines 23

Oven 21. marca - 21. aprila

Ljubezen: Čustveni odnosi se bodo končno sprostili in zavel bo nov veter. V čim krajšem času boste hoteli rešiti težave in napake iz preteklosti, morda vam celo še uspe.

Finance: Denar, ki je, vsaj tako pravijo, sveta vladar, vam bo v tem mesecu spet delal preglavice, a tokrat boste prišli do dobrega zaključka.

Nasvet: Če je nekaj dobro, to ne pomeni, da ne more trajati, treba je tudi verjeti. Dovolite sanjam, da se rodijo in živijo.

Lev 23. julija - 23. avgusta

Ljubezen: Vse preveč jo iščete daleč od sebe, ljubezen namreč, potem pa ste vedno znova razočarani. Končno boste le spregledali resnico in svet bo postal lepši.

Finance: Imeli boste občutek, da se vam tokrat nasmihla sreča, in imeli upanje, da ni samo občutek. Presenečeni boste in zadovoljni.

Nasvet: Skoraj vedno ste prepričani, da morate biti sami za vse. S tem, ko boste preložili svoja bremena, boste lažje zadihali.

Strelec 23. nov. - 21. dec.

Ljubezen: V trebuhu vas bo nekaj zaščemelo in takoj ne boste prepoznali metuljčkov, ki vam naznanjajo, da ste že zaljubljeni, a tega še ne veste.

Finance: Nekateri nakupe boste prisiljeni preložiti, a druge boste uspešno opravili. Vse naenkrat ne bo šlo.

Nasvet: Velik čar se lahko razleti zaradi nezaupanja, pa naj bo še tako sijoč. Bodite malo bolj pozitivni.

Bik 22. aprila - 20. maja

Ljubezen: Zadeve, ki so v resnici čisto preproste, se vam bodo zapletle. Kar nekaj časa boste iskali prave odgovore in jih tudi našli.

Finance: Čisto neka tretja oseba vam bo priskočila na pomoč, ne da bi od vas pričakovala korist. Da, tudi taki ljudje obstajajo.

Nasvet: Znete prelagati na jutrišnji dan, a naj vam to nikar ne postane navada, saj so posledice lahko negativne.

Devica 24. avg. - 23. sept.

Ljubezen: Včasih se preveč sprašujete in iščete razloge za in proti. Marsikaj lepega gre zato mimo vas, dobro premislite o tem.

Finance: Že ko boste skoraj obupali, da ste denar vrgli stran oziroma da ste napačno investirali, se vam nasmehne sreča.

Nasvet: Življenje je tisto, ki samo prinese nekaj, kar potrebujemo, iz izkušenj pa se vsi samo učimo. In seveda, niste izjema.

Kozorog 22. dec. - 20. jan.

Ljubezen: Pri ljubezni se boste otresli dvomov in odvečnih skrbi. Končno boste začutili zaupanje in se prepustili lepim trenutkom.

Finance: Nagovarjali vas bodo k investiranju. Čeprav bo vse videti v najlepšem redu, se ne boste pustili pregovoriti, kar je tudi edino prav.

Nasvet: Prihodnost se odvija ravno v tem trenutku. Ne iščite odgovorov v jutrišnjem in včerajšnjem dnevu.

Dvojčka 21. maja - 21. junija

Ljubezen: Naključno srečanje bo imelo večje posledice, kot si boste sploh mislili. Kaj pa, če to le ne bo samo naključje. Pustite se presenetiti.

Finance: Dosegli boste vse meje svoje zmožnosti, zato boste morali za nekaj časa shajati z manj denarja, kot ste vajeni. Ne bo hudega.

Nasvet: Sreča je lahko prav skrivnostno skrita, a na koncu jo vidimo pred seboj, na dosegu roke, kar pomeni tudi to, da jo znamo sprejeti, ko jo srečamo.

Tehtnica 24. sept. - 23. okt.

Ljubezen: Če boste preveč poslušali mnenja drugih in jih tudi sprejemali, vam kasneje lahko zelo zagreni nekaj lepega.

Finance: Pred vami so večje spremembe. Seveda vas bo najprej zajela panika, a potem boste, tako kot vedno, blesteli in bili uspešni.

Nasvet: Kolo usode se vedno obrača, ker ne vidimo cilja, ne prekinemo vrtenja. Čim prej obup spremenite v up.

Vodnar 21. jan. - 19. feb.

Ljubezen: Resnica včasih še bolj boli kot pa laž. Odločili se boste za nekaj, ker nimate pravega razloga, iščete pa odgovore, na katere je nemogoče odgovoriti.

Finance: Hoteli vas bodo finančno zapeljati, a vi se ne boste dali, saj so vas izkušnje v preteklosti že veliko stale in napake ne boste ponovili.

Nasvet: Iz odnosov do različnih ljudi se je treba naučiti, kaj, komu in zakaj dajemo. To je vsa modrost.

Rak 22. junija - 22. julija

Ljubezen: Še ob pravem trenutku boste opozorjeni, tako da ne bo neprijetnosti. Začeli pa se boste spraševati, koliko časa boste še zmoogli na tak način.

Finance: Poravnali boste vse stare račune in bili presenečeni nad svojo iznajdljivostjo, ki ji ni konca. Za nakup se odločite.

Nasvet: Ne delajte si nepotrebnih in neutemeljenih skrbi, saj se bo vse uredilo vam v prid. Tako kot vedno.

Skorpion 24. okt. - 22. nov.

Ljubezen: Včasih si nočete priznati, koliko vam pomenijo določene osebe. Tokrat se ne boste mogli izogniti in treba bo priti z resnico na dan. Presenečenje.

Finance: Denar boste potrošili za več manjših stvari in se spet spraševali, kam je vendar odšel. Denar je zato, da se obrača.

Nasvet: Sami sebe vidimo vedno drugače, kot nas vidijo drugi. Imejte se radi, postavite se na prvo mesto.

Ribi 20. februarja - 20. marca

Ljubezen: Zaupali boste sami sebi in tudi drugim dokazali, da ste vredni spoštovanja, ljubezni in da zmorete veliko več, kot ste do sedaj pokazali.

Finance: Situacija, v kateri se boste znašli, bo pozitivna za vas, le reševala se ne bo tako hitro, kot si boste zamislili.

Nasvet: Radi bi prehiteli svojo prihodnost, a kot boste kmalu spoznali, to ni mogoče. Vsaka stvar ima vedno tudi svoj čas.

Adriatic Slovenica SVETUJE

Kasko za star avto?

Statistični podatki kažejo, da zadnja leta Slovenci vse manj kupujemo nova vozila. Statistika pravi celo to, da vse več družin svoj vozni park obnavlja z novimi rabljenimi vozili in da se slovenski vozni park na splošno zadnja leta spet stara. Zato opažamo, da se vedno več ljudi sprašuje, kako je modro zavarovati starejša vozila.

Zavarovanje za vozila, starejša od 5 let

Tudi na Adriaticu Slovenici se strinjamo, da je vprašljiva smiselnost sklepanja klasičnega kasko zavarovanja pri vozilih, starejših od pet let in več, če to ni pogojeno s kreditom ali lizingom vozila. Prav za takšne primere smo pripravili **prilagojeno kasko zavarovanje za starejša vozila**. Pravimo mu kar **Mini kasko AS**. Mini zato, ker smo izvzeli določena kritja, ki pri starejših vozilih niso najbolj zanimiva ali pa jih lastniki starejših avtomobilov ne potrebujejo več. Iz zavarovanja smo tako izločili kritja v primeru poškodb na parkirišču, toče, pa tudi tatvino, saj starejši avtomobili običajno niso tarče avtomobilskih tatov.

S tem smo omogočili, da zavarovanci plačujejo precej nižjo premijo, le malo dražjo od obveznega avtomobilskega zavarovanja.

Vsekakor pa **Mini kasko AS** vključuje kritje za dogodke v prometu, enako kot klasični kasko.

Premijo za Mini kasko AS še dodatno lahko znižate, če pri sklenitvi zavarovanja izberete višjo soudeležbo v primeru nesreče ali če z zastopnikom dogovorite zavarovanje na sorazmerno vrednost glede na starost vozila.

A z ugodnejšo premijo pridejo tudi nekatere omejitve, na katere morate biti pozorni. Posebnost **Mini kasko AS** je, da velja le za dogodke v prometu, obenem pa se je treba tudi zavedati, da zavarovanje za sorazmerno vrednost pomeni tudi manjše izplačilo škode pri popravilu.

Vsako leto manj za kasko

Zakaj bi za kasko premijo plačali vsako leto enako, kljub temu da se vrednost vašega vozila z leti znižuje in je višina odškodnine za popolno škodo (»totalka«) vsako leto nižja?

Odslej lahko v prenovljeni ponudbi avtomobilskih zavarovanj **AS izberete kasko z možnostjo zavarovanja na sorazmerno vrednost**. Na ta način boste vsako leto lahko pri plačilu zavarovanja prihranili. Pri svojem zastopniku povprašajte o opciji »zavarovanje na sorazmerno vrednost«, ki jo vključujemo v **Mini kasko AS**.

Želite več informacij in informativno ponudbo?

Kliknite na www.as-pomlad.si

Spoznaj avtomobilska zavarovanja AS

Sodeluj v nagradni igri in se poteguj za 12 tedenskih nagrad v višini 300 EUR in za glavno nagrado v višini 2.000 EUR.

***Odklikaj na www.as-pomlad.si
in preizkusi svoje znanje!***

Vse bralce revije Moja Gorenjska, ter seveda Gorenjskega glasa, obveščamo, da se o vseh vaših vprašanjih, povezanih z našimi zavarovanji, lahko posvetujete z našimi pooblaščenimi sodelavci na terenu ali v pisarnah in agencijah po celi Gorenjski.

ADRIATIC SLOVENICA, D. D.
POSLOVNA ENOTA KRANJ
Kidričeva 2, Kranj
T: 04/28 170 00

AS pomlad je tu!
Spoznaj avtomobilska zavarovanja AS

Sodeluj v nagradni igri
in se poteguj za
12 tedenskih nagrad v višini 300 €
in za glavno nagrado v višini 2.000 €.

Odklikaj na www.as-pomlad.si
in preizkusi svoje znanje!

KAMM d.o.o.

Dodatki za prenosne kemične WC-je

WC papir AQUA SOFT
(4 kos/pak)

3,20 €

AQUA KEM GREEN
(1.5 litra)

8,76 €

AQUA KEM RINSE
(1.5 litra)

7,92 €

AQUA KEM BLUE
(2.0 litra)

10,61 €

NAJCENEJŠI V SLOVENIJI!

Prenosni kemični WC-ji THETFORD

46,80 €

Prenosni WC Porta Potti Qube 145

50,76 €

Prenosni WC Porta Potti Qube 165

64,20 €

Prenosni WC Porta Potti Qube 345

*Na akcijske cene ni popusta. Vse cene so v EUR in vključujejo DDV. Slike so simbolne.
Cena velja do razprodaje zaloge*

www.kamm.si

KAMM d.o.o. - Poslovna cona A 19, 4208 Šenčur, tel.: 04 251 91 86
KAMM d.o.o. - BTC Hala 10, Šmartinska 152, Ljubljana, tel.: 01 541 18 15

Akcijske artikle
vam pošljemo
tudi po povzetju!